

50 let
LD Loka – Črnomelj

1954 - 2004

ZAHVALA

»HVALA« je preskromno plačilo za vso požrtvovalno delo,
ki so ga opravili posamezni lovci
ob pripravi našega jubilejnega praznovanja.
Upam, da drugi člani tega ne bomo pozabili in bomo znali ceniti njihovo delo.

Ob tem prazniku iskreno čestitam vsem sedanjim in nekdanjim članom naše LD,
kakor tudi njihovim svojcem,
ki zaradi naših obveznosti večkrat z razumevanjem potrpijo.

Zahvaljujem se vsem sponzorjem, donatorjem in drugim,
ki so s čutom razumeli naše veliko breme
in so nas tako odzivno finančno podprli.

Vsem vabljenim in ostalim prisotnim želim na naši proslavi prijetno druženje z nami.
Pridite še k nam in z veseljem vas bomo sprejeli!

Starešina LD Loka
Bojan Valenčič

UVODNE BESEDE

O naravovarstveni vlogi lova v današnji kulturni krajini in o njegovi gospodarski vlogi, ki se kaže v trajnostni rabi divjadi kot naravne dobrine, se je že veliko pisalo. Tokrat pa nekaj besed namenjam tisti razsežnosti lova, ki je v današnji stehnizirani družbi pogosto prezrta. Mislim na lov v ožjem pomenu besede, ki lovcu pomeni sprostitev oziroma rekreativno dejavnost.

V zdajšnji hitro razvijajoči se civilizaciji se vrednost lova kaže tudi v samospoznavanju in osveščanju.

Pravi lovec se pri lovu s svojo zavestjo poda v prvobiten svet narave. V svet, ki je drugačen od našega vsakdana. Lovec tako rekoč miselno izstopi iz današnjega časa in dogajanja. Je kakor ubežnik iz naše divje civilizacije. Med lovom v prvobitnem svetu se izmakne nenehnemu pritisku okolja, v katerem živi. Oddalji se od sveta računalnikov, televizije in radia, tiska, prometa in drugih dobrobiti današnje stehnizirane družbe, v kateri nas povrh vsega pesti še pomanjkanje časa.

»Lov je torej pot hitrega miselnega odhoda iz realnega sveta v svet preteklosti in ima zato veliko terapevtsko vrednost«. (W. Schöder)

Ko lovec sedi na preži in čaka na divjad, skrbno pazi na vsak šum, ki ga povzroči lomljenje suhljadi, ter budno spremlja glasove različnih ptičev in drugih živali, ki se oglašajo ob začetku dneva ali noči. Ko tako sedi na preži nekaj ur, pa čeprav ne vidi divjadi, zaradi katere je prišel na lov, je vendarle začasno ostal zunaj mukotrpnega vsakdanjika in občuti blagodejno sprostitev. Pri jutranji zarji ali sončnem zahodu pa so takšni občutki še toliko močnejši.

»Človek, ki je s svojim neizogibnim razvojem izrinjen iz prasosedstva z živalmi, rastlinami in kamninami, kratka iz narave, se razveseljuje umetne vrnitve k njej, edinemu početju, ki mu omogoča nekaj takega, kot so počitnice od bivanja kot človek. Ko ste siti neprijetne sedanosti, ko ste utrujeni od dejstva, da bivate povsem v 21. stoletju, vzamete šibrovko, požvižgate psu, odidete v gozd in se za nekaj ur ali nekaj dni predajate užitku, da ste lahko kamenodobni človek.« (J. Ortega)

Lovec danes bolje razume resnični svet in bolje vidi vse nepravilnosti ter škodljiva početja v naravi. Zato so lovci že večkrat v zgodovini lovstva spodbudili pozitivne spremembe pri varstvu narave. Lovske organizacije so eden od redkih uporabnikov prostora, ki jim ni vseeno za njegovo usodo. Zagotovo pa so med prvimi začele opozarjati na škodljivo početje v naravi in ga tudi poskusile zaustaviti in odpraviti posledice. Lovska organizacija si za ohranjanje naravnih življenjskih združb, izboljšanje življenjskih razmer za divjad in njeno učinkovito varstvo prizadeva ne le z besedami, ampak tudi z dejanji. Lovci si prizadevamo predvsem za obnovitev in oživitev okolja, kar je nujno potrebno, če želimo ohraniti divjad kot sestavni in nepogrešljivi del narave.

Lov je torej primerna dejavnost za nasprotovanje sedanji civilizaciji, ki uničuje naše okolje. Kdor se kot lovec miselno vrne nazaj v civiliziran svet, bo skušal ta svet spremeniti v dobro naravo. S takšno zavestjo pa je največji pomen lova danes, še bolj pa bo to očitno v prihodnosti. Daleč od njegove prvobitne vloge, ko je lov služil le za preživetje človeštva.

Zavedati se moramo, da narave nismo dobili po oporoki od tistih, ki so živeli pred nami, ampak smo zanjo odgovorni do tistih, ki bodo živeli za nami.

Starešina LD Loka,
Bojan Valenčič

ZGODOVINA LOVA IN LOVSTVA

Lov je najstarejša dejavnost človeka. Načini lova so se razvijali z napredovanjem tehnike in razvojem lovskega orodja in orožja. Lovec iz kamene dobe (paleolitik) je lovil predvsem iz potrebe, ki mu jo je narekovalo vsakodnevno življenje. O lovu v tistem obdobju pričajo najdbe v jami Špehovki. Lovec je uporabljal kamnito orodje, njegovo lovsko orožje pa sta bila lok in kopje, na katerega je vgrajeval koščene konice. Lov je bil za človeka glavna dejavnost in osnova za preživetje. Poleg mesa je pričel uporabljati tudi ostale dele plena. Iz kože je izdeloval oblačila in obutev, iz kosti pa orodja in orožja.

V mlajši kameni dobi (neolitik), ko je človek pričel obdelovati zemljo, pridelovati žita in poljščine, udomačevati živali in razvijati živinorejo, lov ni bil več nujen za preživetje. S krčenjem gozda za pridobivanje obdelovalne zemlje se je začel boj med človekom in živaljo za življenjski prostor in tu lahko začnemo govoriti o začetkih zatiranja in iztrebljanja nekaterih živalskih vrst, ki so ogrožale poljščine.

Lov je postajal vse bolj strast, povezana z užitki pri lovu in predpravica tistih, ki so imeli oblast.

Iliri so že izdelovali lovsko orožje iz železa. Pri lovu jih je kot človekov najzvestejši prijatelj začel spremljati pes.

Kelti so se na lov odpravljali s konji. Pri lovu pa so že uporabljali šolane pse. Za Ilire in Kelte je znano, da so spoštovali stroga pravila lovske etike.

Lov, kakršnega so poznali Iliri in Kelti, so nadaljevali Rimljani, ki pa so kot način lova poznali tudi sokolarjenje. Po rimskem pravu je bila divjad nikogaršnja last. Šele po uplenitvi je postal lastnik uplenitelj.

V 6. stoletju so se v tem delu Evrope pričeli naseljevati Slovani, ki so zasedali nenaseljena ozemlja. Vladarji so razglašali vso zemljo brez lastnika za svojo in si s tem lastili tudi pravico do lova na tej posesti. Nastajala so velika kraljevska lovišča, imenovana *foreste*. Kosezi, člani tedanjega plemstva, so zahtevali pravico do lova in jo tudi dobili, saj so predstavljali osebno vojsko kneza in so se z lovom pripravljali na vojaške dolžnosti. Lovili so s puščicami v obliki trna, z meči in kopji.

V srednjeveškem obdobju pod vladavino Frankov v 9. stoletju je lovstvo v svoje roke prevzelo nemško plemstvo. Lov ni bil več nuja za preživetje, ampak je služil za zabavo. Plemiči so lovili predvsem parkljasto divjad, jelene, damjake in divje svinje. Podložniki so morali loviti škodljivo divjad. Za pse in konje, ki so gospodi pomenili več kot človeški podložnik, so morali na lovu skrbeti gonjači. V tem času se je uveljavil *regalni* sistem lova in prenos s hrtinami (vladarjevimi listinami) na nižje plemstvo. Pričela se je tudi delitev divjadi na visoko in nizko divjad. Kot orožje za lov se je pojavil lokostrel kot mehanično orožje.

V 13. stoletju je pod vplivom Bizanca lov postal izključno plemiška pravica. S tem se je sprevrgel v razvrat in morijo ter družabno prireditve v dragocenih oblačilih in z dragim orožjem. Podložniki niso smeli več loviti. Naložena jim je bila posebna lovska tlaka. Podložnikom je lov predstavljal nujo za preživetje, zato se je v tem obdobju močno razvil divji lov. V boju za staro pravdo so podložniki zahtevali tudi pravico do lova.

Prve lovne predpise je izdal Maksimiljan I. (1493 - 1519). Predpis z naslovom *De Artem Venandi* (O umetnosti lova) je že vseboval pravila gojitve divjadi in lovopusta. V začetku 16. stoletja so Kitajci iznašli smodnik, kar je prineslo veliko tehnološko revolucijo za lov, saj so se pojavile prve puške primerne za lov. V tem stoletju so bili izdani trije cesarski patenti za lov (1556, 1557, 1565), ki so predvideli kazni za divje lovce.

Prvi predpis za deželo Štajersko in Kranjsko je Uredba za lov in ribolov, ki jo je izdal cesar Ferdinand I. leta 1618. Uredba je dajala popoln pregled stanja lovstva. Določeni so bili že lovopusti za visoko divjad. V tem obdobju so za dokazovanje prestiža in lovskega ugleda gradili razkošne lovske dvorce. Uveljavil se je *parforsni* lov, ki je bil najbolj okruten lov v zgodovini. Divjad so gonili toliko časa, da se je od izčrpanosti zgrudila na tla.

Leta 1750 so se zaradi vse večjih potreb v vladarski blagajni cesarice Marije Terezije lovišča dražbila (izklicevala na dražbi). Dražbili so lahko samo plemiči.

Leta 1754 je bil uzakonjen lovski red za Kranjsko. Njegova glavna določila so bila:

- lov se ne oddaja odvetnikom in sodnikom,
- v visoki lov spadajo jelenjad, divji prašiči in gamsi,
- prepovedano je loviti jelene šilarje, volarje, košute, teleta in gamsove koze,
- za jelenjad, divje prašiče in gamse velja lovopust,
- prepovedano je loviti z zankami, podvezami in pregradami,
- prepovedano je pobiranje jajc in mladih ptic iz gnezda,
- prepovedano je loviti po poljih, travnikih in vinogradih v času rasti in dozorevanja.

Cesar Jožef II. je leta 1786 izdal patent, ki je omogočil, da je lov postal dostopen vsakomur, ki si ga je lahko privoščil. Fevdalni sijaj lova je bledel, lov je prehajal v roke meščanstva.

Z izdajo cesarskega patenta leta 1849 se je pri nas dokončno uveljavil *dominalni* sistem lova. Vse pravice vezane na lov je imel lastnik oziroma zakupnik zemljišč, ki je odločal o strukturi in količini odstrela. Povečalo se je število divjih lovcev, ki so menili, da imajo neodrekljivo pravico do lova. Ker so lovili preko mere potreb, je prišlo do iztrebljanja jelenjadi, srnjadi in gamsov.

Cesarski patent iz leta 1853 je dovoljeval odkup samo lovnih pravic. Naslednji patent iz leta 1876 pa je poostril določbe o lovu. Organizirana je bila tudi lovska varnostna služba. Po

uveljaviti tega patenta se je izboljšal tudi stalež divjadi. Avstrijska zakonodaja je veljala pri nas do leta 1935, ko je Dravska banovina sprejela enoten zakon o lovu Kraljevine Jugoslavije. Lovska pravica je bila združena z lastnino zemljišča in je pripadala lastniku, če je imel 200 ha strnjene zemljišča. Manjša zemljišča so občine dajale v zakup na javnih dražbah. Zakupna doba je veljala od 4 do 12 let.

Organiziranost slovenskih lovcev sega v leto 1907. Na predlog dr. Ivana Lovrenčiča so se 16. oktobra leta 1907 v Ljubljani zbrali lovci slovenskega rodu in ustanovili Slovenski lovski klub. Namen kluba je bil izražen v tretji točki pravil: "Združevati slovenske lovce, delovati za povzdigo lova na Slovenskem ter skrbeti za strokovno izobrazbo svojih članov". Za prvega predsednika Slovenskega lovskega kluba je bil izvoljen tedanji ljubljanski župan Ivan Hribar. Za slovenski lovski znak so si izbrali belega kozoroga z zlatimi rogovi.

Za 2. občni zbor marca leta 1909 je Slovenski lovski klub pripravil lovsko razstavo v Ljubljani in se s tem predstavil tudi širši javnosti. Na tem zboru so lovci svojo organizacijo premienovali v Slovensko lovsko društvo. Že naslednje leto, januarja leta 1910, so pričeli izdajati glasilo Lovec, ki – če odštejemo okupacijo – nepretrgoma izhaja še danes. Na 3. občnem zboru 24. aprila leta 1910 je bil za predsednika izvoljen dr. Ivan Lovrenčič.

V obdobju Jugoslavije med 1. in 2. svetovno vojno, ko so bila lovišča lastniška ali zakupna, je bilo območje današnje Lovsek družine Loka v zakupu. Ker v tem lovišču ni bilo velikih lastniških kompleksov nad 200 ha, je takratna samostojna Občina Loka s sedežem v Loki – v današnji hiši Zalokarjevih, Na Bregu 4 – oddala lovišča v zakup. Zakupi so se vršili na javnih dražbah za vsako katastralno območje (k.o.) posebej. V občino Loka so spadale k.o. Mavrten, Dobljče, Loka, Zastava, Butoraj in Tribuč. Ker je šlo velikokrat za prestiž med dražitelji, so cene dvigovali tako visoko, da vrednost plena velikokrat ni pokrila niti četrte vrednosti letne zakupnine in so zakupniki vračali lovišča tudi pred iztekom pogodbe. Znani zakupniki iz Črnomlja so bili v tem obdobju: gostilničar Alojz Kolbezen, urar in trgovec Josip Fabjan, podjetnik Ruda Müller in lesni trgovec Lojze Šetina. Med zakupniki so bili še vinogradnik in kmet iz Dobljčke gore Franc Jaklič, kmet z Bistrice Jože Rom, Štine po rodu Kočvar iz Dobljčke gore ter podjetnik iz Zagreba Smiljanić.

V času okupacije je bil lov prekinjen. Ponovno oživljanje lova se je pričelo po zasedanju SNOS-a 19. februarja leta 1942 v Črnomlju, ko so bili sprejeti številni odloki za nastanek nove države, med njimi odlok o izvajanju lova. Ukinjen je bil zakupni sistem. Organizacija enakopravnih članov pa je postala lovska družina. Leta 1946 je bila ustanovljena večina lovske družine v Sloveniji, med njimi tudi Lovska družina Črnomelj. Njeno lovišče je zajemalo tudi lovne površine današnje Lovske družine Loka.

Anton Flek

USTANOVITEV IN DELOVANJE LOVSKE DRUŽINE LOKA - ČRNOMELJ (1954 – 2004)

USTANOVITEV IN USTANOVNI ČLANI

Nova oblast po 2. svetovni vojni je s predpisi uredila tudi področje lovstva in gospodarjenja z divjadjo. Odlok Slovenskega narodnoosvobodilnega sveta (SNOS), izdan 5. septembra leta 1945, je začasno dovoljeval lov samo posameznikom, ki so si pridobili lovsko dovolilnico. Izdajali so jih Okrajni izvršni narodnoosvobodilni odbori v omejenem številu za posamezne vrste divjadi, v skladu z odstrelnim načrtom, ki ga je sprejel isti organ, pod nadzorom ministra za gozdarstvo. Prepovedano je bilo streljati s šibrami in loviti s psi jelenjad, srnjad in gamse. Za kršitelje so še veljale kazni iz predvojnega zakona o lovu, le da je bila namesto zaporne kazni predpisana kazen prisilnega dela.

Nov zakon o lovu je začel veljati 13. maja leta 1949. Divjad, ki jo je delil na zaščiten in na nezaščiten, je postala splošno ljudsko premoženje. Zakon je kot osnovne teritorialne enote za gospodarjenje z divjadjo vpeljal lovišča. Lovske družine so postale temeljne lovske organizacije, ki so se prek okrajne lovske podzveze povezovale v Lovsko zvezo Slovenije. Lovska družina je morala imeti najmanj osem članov. Član je lahko postal državljan Jugoslavije, ki je bil izprašan lovec. Tako so bili vpeljeni obvezni lovski izpiti. Lovska družina je morala za uživanje lovišča plačevati odškodnino okrajnemu ljudskemu odboru. Na vsakih 2.000 ha je morala družina zaposliti poklicnega lovskega čuvaja. Urejeni so bili načini lova in prepovedi v zvezi z lovom ter povračilo škode po divjadi.

Izvajanje zakona je podrobneje uredil Pravilnik o izvajanju zakona o lovu (1950). Pravilnik je natančno določil prostoživeče vrste divjih živali, ki se štejejo za divjad. Lovišča so bila nižinska, sredogorska in višinska in po površini niso bila omejena. Meje lovišč lokalnega pomena so praviloma potekale po mejah okrajev. Za lovišča je bil predpisan kataster lovišč. Lovišče je oddal v upravljanje lovski družini okraj, na območju katerega je bilo lovišče, s pogodbo. Okraj je lahko pogodbo razdril, med drugim, če je družina zanemarjala gojitev divjadi ali če ni zaposlila lovskega čuvaja. Okrajni ljudski odbor je zaradi pokončevanja volkov in divjih prašičev lahko odredil pogone, na katerih so morali sodelovati tudi odrasli moški, ki niso bili lovci. Določena je bila vsebina lovskega izpita in izpita za lovskega čuvaja. Izpita so bili oproščeni lovci z najmanj desetimi leti staža. Lovska družina je lahko s soglasjem ministra za gozdarstvo omejila število članstva.

Spremembe v družbenem življenju, predvsem z uvajanjem delavskega samoupravljanja po letu 1950, so se odrazile tudi na področju lovstva. Na občnem zboru Lovske zveze Slovenije 17. maja leta 1953 je njen tedanji predsednik **dr. Jože Benigar** poročal, da »...**moramo** izvršiti reorganizacijo in spremembo zakona o lovu in v zvezi s tem globoke spremembe tudi v materialno-gospodarskem pogledu«. Takoj za tem pa je poudaril: »Ostane pa in mora ostati kot cilj načelo pravičnega lova, gojitve divjadi in ustvarjanje materialnih pogojev.« V pripravah na nov zakon je podal tudi analizo stanja v lovstvu. Leta 1947 je bilo v Sloveniji 5.320 lovcev, leta 1953 pa jih je bilo 9.145. Dr. Jože Benigar se je med drugim zavzel za kolektivno upravljanje lovišč v lovskih družinah in za lovca, ki mora postati v prvi vrsti gojitelj in zaščitnik divjadi.

O lovskih razmerah v Beli krajini je takrat poročal **Maks Pavlin**, okrajni gozdar v Črnomlju, pozneje tudi naš član. Nastopal je verjetno v vlogi funkcionarja okrajne lovske podzveze. Kot je povedal, je bilo v osem lovskih družin v Beli krajini – v Črnomlju, Semiču, Metliki, Gradacu, Adlešičih, Dragatušu, Vinici in Predgradu – včlanjenih 300 lovcev. Lovišča so merila od 4.000 do 9.000 ha. Pavlin je poročal tudi o staležu 25 vrst divjadi v Beli krajini.

16. julija leta 1954 je začel veljati nov zakon o lovu. Med novostmi so bile večje pristojnosti Lovske zveze Slovenije in območnih lovskih zvez. Pri njih so se ustanavljali lovski skladi, v katere so lovske družine vplačevale prispevke lovskih družin in 50 odstotkov odstrelnine oz. tržne vrednosti uplenjenega medveda in divjega prašiča, namesto dotedanje letne odškodnine okrajnemu ljudskemu odboru. Sredstva sklada so bila namenjena za pospeševanje lovstva in za plačevanje odškodnin za škodo po medvedu in divjih prašičih. Lovišča je dodelil lovski družini v upravljanje z odločbo okrajni ljudski odbor. **Velikost lovišč je bila omejena na 2.000 – 6.000 ha.**

Tako omejena velikost lovišča je bil tudi razlog za nastanek **Lovske družine Loka**. Ustanovljena je bila leta 1954, z razdelitvijo lovišča Lovske družine Črnomelj, ki je merilo prek 8.500 ha. Z loviščem se je razdelilo tudi članstvo. »Razdelitev je potekala gladko in brez zapletov,« se spominja Anton Schweiger iz Čudnega sela, eden od dveh še živečih ustanovnih članov Lovske družine Loka. »Sestanek v gostilni Kolbezen v Črnomlju poleti leta 1954 je vodil Vinko Fabjan, takratni starešina Lovske družine Črnomelj. V Lovsko družino Loka smo šli vsi, ki smo bili doma na tej strani Dobličice in Lahinje. Razdelitev je bila sporazumna. Nihče ji ni oporekal. Članstvo smo razdelili na polovico. Naš prvi sestanek, ko smo izvolili nov upravni odbor, pa je bil že v Miklerjih. Takoj po ločitvi smo namreč od gozdne uprave dobili prostore na podstrešju logarnice v Miklerjih. Iz Ljubljane smo prejeli pravila in plan odstrela. Oboje smo na skupščini sprejeli in začeli gospodariti z loviščem.«

Iz blagajniške knjige, ki jo je vse od ustanovitve do leta 1979 skrbno vodil dolgoletni blagajnik Janez Plut – Žan, je razvidno, kdo so bili ustanovni člani, ki so plačali prvo članarino za zadnje štiri mesece leta 1954. Bilo jih je le 25. Med njimi je edini plačal tudi pristopnino Franc Špehar iz Desinca, ki je danes drugi še živeči ustanovni član. Franc Špehar je z vstopom v Lovsko družino Loka zamenjal svojega očeta, ki je bil takrat že v letih. Prvi starešina Lovske družine Loka je bil Vinko Fabjan.

Vinko Fabjan (1920-1960), prvi starešina Lovske družine Loka

- 1. BABIČ Vinko, Miklerji**
- 2. BARJAKTOROVIČ Gojko, Črnomelj**
- 3. BARIČ Jože, Črnomelj**
- 4. BOGDANOVIČ Teodor, Črnomelj**
- 5. BOJIČ Nikola, Črnomelj**
- 6. BOHTE Franc, Pavičiči**
- 7. DERNOVŠČEK Anton, Črnomelj**
- 8. FABJAN Vinko, Črnomelj**
- 9. ILENIČ Leopold, Butoraj**
- 10. KALUNDIČ Mičo, Črnomelj**
- 11. KLOBUČAR Janez, Črnomelj**
- 12. KOCJAN Franc, Kanižarica**
- 13. KOBE Drago, Kočevje pri Črnomlju**

14. LESAC Marjan, Črnomelj
15. MAJKOVČAN Marjan, Črnomelj
16. MOHORKO Jurij, Kanižarica
17. MÜLLER Ruda, Črnomelj
18. PAVLIN Danilo, Črnomelj
19. PAVLIN Maks, Črnomelj
20. PLUT Janez, Črnomelj
21. POŽEK Jože, Butoraj
22. ŠPEHAR Franc, Desinec
23. SCHWEIGER Anton, Čudno selo
24. WEISS Stanko, Vojna vas
25. ŽUNIČ Janez, Črnomelj

Socialna sestava članstva je bila pestra: štirje kmeti, šest delavcev, dva obrtnika, sedem uslužbencev in šest vojaških uslužbencev.

Med vplivnejšimi in aktivnejšimi ustanovnimi člani so bili predsednik Občinskega ljudskega odbora Črnomelj Janez Žunič, predsednik Občinskega ljudskega odbora Loka - Črnomelj Janez Klobučar in urar v Črnomlju Vinko Fabjan, ki je v Lovski družini veljal za zavzetega in priljubljenega člana. Bil je prvi starešina nove lovske družine. Umrl je po hudi bolezni leta 1960, star komaj štirideset let.

Z lovskega posveta, ki je bil 28. septembra leta 1960, so lovski tovariši Vinku Fabjanu poslali razglednico v Splošno bolnišnico Novo mesto in mu zaželeli skorajšnjega okrevanja. Na razglednico se je podpisalo 17 udeležencev posveta: Šokin, Miladin Saleša, Jozo Muštra, J. Žunič, Mičo Kolundić, Ilenič, Anton Švajger, Jože Barič, Bahor, Špehar, Barič, Stanko Rom, Plut, Jurij Mohorko, Jože Butala, Franc Klevišar in Drago Kobe.

Svoj prispevek k delovanju družine pa je seveda dal tudi vsak izmed članov posebej, sicer ne bi zmogli kot prva lovska družina v Beli krajini že leta 1960 zgraditi lovski dom na Toplem vrhu in ohraniti zdrave in tovariške odnose v družini. Prav zato je bila Lovska družina Loka ob različnih priložnostih postavljena drugim za vzor.

Število članov se je v prvih letih po ustanovitvi zmanjšalo. Leta 1958 jih je bilo le še 16. Leta 1959, ko je družina pričela z gradnjo lovskega doma na Toplem vrhu, se je število članov povzpelo na 25, nato pa postopoma še naraščalo. Danes družina šteje 76 članov. Število članov se je sicer zmanjševalo tudi po letu 1990, predvsem zaradi manjšega priliva novih članov. Zato se je tudi povečevala **povprečna starost članov, ki danes znaša 53 let**. Razlogi za upad zanimanja mladih za lov so verjetno različni, med njimi pa so gotovo tudi finančni, saj je bil pogoj za vstop v Lovsko družino Loka (podobno kot v drugih lovskih družinah), plačilo pristopnine v protivrednosti 500 evrov. Nov zakon o divjadi in lovstvu, sprejet leta 2004, je pristopnino odpravil.

Anton Schweiger

Anton Schweiger iz Čudnega sela pri Črnomlju je eden od dveh še živečih ustanovnih članov Lovske družine Loka in se še dobro spominja, kako je bilo včasih vse drugače. Avtomobilov ni bilo toliko kot danes, zato je s konji in furmanskim vozom vozil lovce na lov do Miklerjev v višinskem lovišču. Vozil je tudi Polde Ilenič iz Butoraja, ki je prav tako imel konje.

Po letu 1960, ko je že bil zgrajen lovski dom na Toplem vrhu, so pozimi ostali v koči tudi čez noč, ob topli peči in v veselem lovskem razpoloženju. Tone se dobro spominja tudi gradnje lovskega doma na Toplem vrhu v letih 1959-60 in njegove otvoritve. Prišel je predsednik Lovske zveze Slovenije dr. Jože Benigar z ženo, prišel je tudi Marko Bulc, iz Ljubljane je bilo skupaj šest gostov. Ključke od doma mi je kot gospodarju in predsedniku gradbenega odbora na otvoritvi izročil dr. Benigar. Gostje so bili zelo zadovoljni z domom. Nato so bili zelo pogosti obiski v domu, tako članov naše lovske družine kot drugih gostov iz Črnomlja. Prihajali pa so tudi od drugod, med drugim smo gostili številna sindikalna srečanja. Kmalu smo imeli že tudi lovske goste, ki so imeli kje prespati.

V upravnem odboru lovske družine so bili takrat še predsednik Janez Žunič, Vinko Fabjan, Drago Kobe, Franc Kocjan, blagajnik Janez Plut...«

Tudi stalež posameznih vrst divjadi je bil drugačen kot je danes. Tone se spominja: »Imeli smo ogromno zajcev. Srnjadi je bilo malo. Jelenjad se je pojavila pozneje. Fazanov ni bilo. Bile so jerebice, prepelice, race. Odstrel zajca je bil prost, ni bil omejen s planom. Od 25 - 35 zajcev sem dobil na sezono. Eno leto sem uplenil 136 rac in 36 gosk. Takrat sem bil v službi na Okraju v Črnomlju. Ko sem popoldne prišel iz službe, sem lovil s čolnom od slapa na Žagarcih do Pavičičev. Bilo je ogromno rac. Plen je pripadel lovcu. Ni bilo treba nič plačati. Tudi vlagali smo divjad, zajce in fazane, pa se ni obneslo.«

O lovskih psih se spominja, da so bili boljši kot so danes, pa skoraj vsak lovec ga je imel. Največ je bilo istrijancev, gladkih in resastih, in posavcev.

Tone, kakšne so vaše izkušnje z medvedom, volkom in risom?

"Medveda takoj po vojni ni bilo. So pa bili volkovi. Leta 1946, ko sem še s puško hodil v službo v Črnomelj, je nekoč za mano priteknel naš pes, ki ga je lovil volk. Zgrešil sem ga in je pobegnil preko Lahinje. Volkov je bilo precej.

Risa sem videl samo enkrat. Ob cesti za Diroh je bila na levi strani poseka in sem šel čakati srnjaka, pa sem zagledal risa, ki se je sončil na štoru. Ko sem zaploskal, se je počasi umaknil v hrib. Lep prizor.

Z medvedom sem se srečal večkrat v pogonih. Spominjam se, ko sem stal na stojišču in je šla samo petnajst korakov stran mimo mene medvedka z dvema mladičema. Nisem bežal, le puško sem stisnil bolj čvrsto in vesel sem bil, ko so odšli. Sem pa ustrelil prek 200 kilogramov težkega prašiča, v bližini spomenika ob cesti za Griblje. Kmetje so se pritoževali zaradi škode. Zbralo se je nekaj lovcev in smo organizirali lov. V prvem pogonu se ni dvignil. Bilo je malo snega in vztrajal sem, da pogon ponovimo. Takrat pa je šel naravnost proti meni. Z dvema streloma sem ga podrl. Prašičev je bilo ves čas veliko. Spominjam se, kako sem z Vinkom Fabjanom v pogonu proti Mrzlim Dragam z dvema streloma podrl dva. Prvega gamsa je ustrelil Vinko Fabjan, enega pa Franc Jakša iz Dobličke gore. To je bilo v letih 1950-52. Pozneje jih nisem več videl."

Prvih lovskih izpitov se Tone spominja takole. »Kmalu potem, ko smo se razdelili v dve družini, smo morali delati tudi lovske izpite. Bili so dosti težji kot danes. Komisija je štela dvanajst članov. Imeli smo že tudi lovski priročnik. Pred izpitom smo imeli predavanja. Prvi izpiti so bili v Črnomlju, v stari šoli poleg cerkve. Spominjam se članov komisije: Vinko

Fabjan, odvetnik Tusolin, Maks Pavlin, Danilo Pavlin, Školnik z Vinice, Macele iz Gradaca, policaj Klepec za zakonodajo in še drugi.«

Kaj pa lovske šege in običaji, družabno in kulturno življenje?

»Vedno smo imeli lovski krst. Jaz sem bil krščen za prvega zajca, ki sem ga uplenil. Lovskemu krstu ni ušel nobeden. Za zabavo in hece so najbolj skrbeli Polde Ilenič z Butoraja, Maks Pavlin in Danilo Pavlin. Pozneje je bil za štose vedno razpoložen tudi naš Paci. Če mu je slučajno zmanjkalo idej, kar se je zgodilo malokdaj, si je že kaj izmislil.

Na Toplem vrhu smo vsako leto priredili lovsko veselico. Bile so dobro obiskane. Prišle so mlade punce, žene smo pa v glavnem doma pustili.«

Tone, radi rečemo, da je bila Lovska družina Loka vedno urejena družina in bi lahko nekaterim bila za vzor?

»Res je. Nobenega prepira ni bilo nikoli. Vedno smo delali zavzeto in složno. Dom na Bistrici je že tretji. No, v Miklerjih smo ga dobili takrat v najem. V Beli krajini smo bili prva lovska družina, ki je zgradila svoj lovski dom na Toplem vrhu. Ko nam je postal premajhen, smo v osemdesetih letih zgradili drugega na Bistrici pri Črnomlju. Tako smo lahko med prvimi lovskimi družinami začeli že leta 1960 razvijati tudi lovski turizem, saj so imeli lovski gostje kje prespati.»

Divjega lova in lovcev se Tone spominja takole: »Med lovce sem šel takoj po prihodu od vojakov, pred tem nisem lovil. So pa nekateri drugi iz vasi lovili na črno. Ti lovijo še danes. Sicer pa je bil sosed Adlešič lovski čuvaj pri očetu našega člana Vinka Fabjana, ki je bil urar v Črnomlju in je imel v stari Jugoslaviji v zakupu lovišče od Občine Loka, zato drugih divjih lovcev tu pri nas ni bilo.«

Tone je borec 9. kočevske brigade. Na vprašanje, ali jih je divjad kdaj rešila lakote, odgovori, da ni bilo časa za lov. Le enkrat je ob cesti pod Črmošnjicami ustrelil srnjaka, ko je bil sam. Prav jim je prišel.

Tone je opravljal različne dolžnosti v Lovski družini Loka. Bil je gospodar in predsednik gradbenega odbora za izgradnjo lovskega doma na Toplem vrhu, več mandatov je bil član upravnega odbora, član disciplinske komisije in član komisije za odlikovanja. Lovska zveza Slovenije ga je odlikovala z znakom za zasluge ter z redom za zasluge III. in II. stopnje. Ob 50. obletnici ustanovitve Lovske družine Loka je predlagan za odlikovanje z redom za zasluge I. stopnje.

Franc Špehar

Franc Špehar iz Desinca je poleg Toneta Schweigerja še edini ustanovni član Lovske družine Loka. Tudi njegov oče je bil lovec, in sicer do leta 1954, ko je zaradi zdravja in let prepustil mesto sinu. Franc se med drugim spominja gradnje in otvoritve lovskega doma na Toplem vrhu, uplenitve prvega jelena in prvega gamsa ter priprav na otvoritev spominske plošče na Vražjem kamnu nad Miklerji.

»Seveda se spominjam uplenitve prvega jelena v naši lovski družini. Bilo je po nekem lovu, ko smo se vračali po cesti iz Miklerjev proti Bistrici. Večina lovcev je že bila v gostilni pri

Laknerju, Žan Plut, Polde Ilenič, Tone Schweiger, jaz in morda še kdo, pa smo bili med zadnjimi in smo se odločili napraviti še en pogon iz doline pod Bistrico nazaj proti cesti. Vodil sem kakih pet psov, ki sem jih komaj obvladoval. Očitno so nekaj zavohali. Ko jih nisem več obvladal v dolini, sem jih spustil. Res so pognali jelena, naravnost proti meni. Nisem si upal streljati, ker jelenjadi do takrat sploh nismo lovili. Jelen je nato zavil proti lovcem na cesti. Bilo je pri hruški ob cesti nad Bistrico. Ko je začelo pokati, je padlo morda dvajset strelcev in jelen se je ranjen zatekel nazaj v drago pod cesto. Zbali smo se, da bo pobegnil, vendar so ga zadržali psi in ga je dohitel Anton Schweiger iz Čudnega sela ter ga z milostnim strelom umiril. Nato je nastalo vprašanje, čigava je trofeja. Problem smo rešili tako, da smo se vsi strinjali, naj gre trofeja v lovski dom na Toplem vrhu."

Franc se spominja let, ko je imela lovska družina v najemu podstrešni del logarske hiše v Miklerjih.

»Tam je bilo tudi vsega. Albin Brunskole nam je večkrat igral na harmoniko. Drago Kobe, ki je bil invalid, je imel sobico posebej. Drugi smo spali na skupnih ležiščih, kot štruce drug ob drugem. Drago Kobe je pred spanjem nekega večera repetiral puško in po nesreči ustrelil. Polovica lovcev je takoj odšla domov, kar ponoči. Bilo je lepo. Svetili smo si s svečami. Ko nam je zmanjkalo vina, smo poslali koga peš v Dobličko goro po vino, čeprav ponoči. Za jutranji lov po taki noči seveda nismo bili sposobni.

Podobno je bilo tudi, ko smo pripravljali veselico ob odkritju spominske plošče na Vražjem kamnu nad Miklerji (na spominski plošči, ki je bila po poškodbi prestavljena na gozdarsko kočjo v miklerjih je datum 12.6.1955, op. ur.), in smo potrebovali srnjaka za golaž. Rešil nas je Ivan Gliha, ki je bil takrat lovski čuvaj v državnem lovišču in je prišel dostikrat k nam na obisk ali na lov. »Jutri si pridite k meni po srnjaka,« je rekel. Tri dni smo bili v Miklerjih. Po veselici so vsi odšli, le nekaj nas je ostalo. Pozabili so nas. K sreči smo imeli še živih jagenjčkov in smo si enega spekli, ker nismo imeli druge hrane. Pijače je bilo dovolj in počeli smo neumnosti. Kocjan je, močno vinsko utrujen, zaspal. Mohorko, ki je bil pol hudiča, pa: »Veš kaj, jaz ga bom pa poslikal« in je golo zadnjo plat *oprčil* proti njemu. Pri tem pa ga je nekdo spekel s cigaretnim ogorkom in ga je v splošnem krohotu odneslo proti vratom. Takrat so prišli mimo furmani iz Čudnega sela s konji in jih je zanimalo, čemu takšen krohot v hiši. Stane Mišica je vstopil v trenutku, ko je Mohorko s spuščeni hlačami divje skočil v vrata. Mišico je zadel z vrati v glavo, da mu je v hipu narastel rog na glavi. Krohota zlepa ni bilo konec.

Mohorko je bil vedno za neumnosti. Z nami je bil takrat tri dni v Miklerjih tudi Ruda Müller. Bil je velike postave in težko je hodil, verjetno zaradi ozeblin, ki jih je dobil v partizanih. Ko je zvečer zaspal, mu je Mohorko v konice čevljev natlačil časopisnega papirja. Drugo jutro Ruda v čevljih nikakor ni mogel shoditi. »To je pa od vojske,« je resno ugotovil. Franc Kocjan pa ga je skozi daljnogled strokovno pogledal v čevlje in hitro ugotovil: »Ruda, to ti ni od vojske, to ti je nekaj v čevljih«. Rudi je bilo takoj jasno, čigavo maslo je bilo to.«

Franc, kako se spominjate gradnje lovskega doma na Toplem vrhu?

"Spominjam se, da sva z Mohorkom več dni tesala les. Ko nas je prišel pogledat Janez Žunič, je poskušal tesati z mojo *planjkačo*. Takrat je bil verjetno že predsednik Občine Črnomelj. Po poklicu je bil tesar in je že pred vojno delal kot *cimerman*. Sicer je bil Žunič takrat v Črnomlju »bog i batina«. Gradnja Toplega vrha je bila najbrž dogovorjena drugje. Ne spominjam se, da bi kdaj v lovski družini odločali, da se gre v gradnjo. Takrat se je v

Črnomlju gradilo nekaj drugega in vzporedno se je gradil tudi dom na Toplem vrhu. Čisto vse verjetno ni bilo »čisto«, ker je Drago Kobe prinesel k meni spraviti vso dokumentacijo o gradnji. Na koncu jo je le moral izročiti milici.«

Franc, ali se spominjate otvoritve doma na Toplem vrhu?

»Seveda se spominjam. Snežilo je, tako da z avtomobili gostje niso mogli gor, pa tudi cesta je bila slaba. Janez Žunič in direktor Begrada Blaž Pahulja sta bila glavna na otvoritvi. Pripravili smo kres, ki pa moker ni hotel zagoreti. Ko smo ga polili z bencinom, je skoraj eksplodiral. Druga nesreča bi bila skoraj, ko je nekdo v navdušenju izstrelil opozorilno raketo v množico, ki se je zbrala na otvoritvi. K sreči ni nikogar poškodovala.«

Ali se spominjate prvega uplenjenega gamsa?

»Da, bil je problem, ker ni bil planiran za odstrel. Na lovu smo bili Franc Jakša, Kobe Drago, jaz in še nekdo. Franc Jakša iz Dobličke gore je ustrelil gamsa in si ga ni upal pokazati. Odrli smo ga in meso razdelili, prijavili pa smo srno. Trofejo sem vzel jaz in jo uredil za na steno. Za to pa je nekako izvedel Branko Petruna, ki je bil gozdar in je stanoval v logarnici v Miklerjih. Tako se je razvedelo tudi v družini in je bil Jakša zaradi tega disciplinsko obravnavan, trofeja pa je danes v lovskem domu na Bistrici. To je bilo verjetno leta 1957. "

Po lovu na divje prašiče, Butoraj, 1. september leta 1957. Od desne proti levi stojijo: Franc Klevišar, Vinko Fabjan, Franc Špehar, Janez Bahor iz Dragovanje vasi, Polde Ilenič, Franc Jakša, po domače Cajzar, ki je ustrelil prvega gamsa, Franc Kocjan iz Kanižarice, zadnjega pa Franc Špehar ne prepozna. Sedijo od desne proti levi: Mičo Kulundić, sin častnika Miča Kalundiča, Drago Kobe, Anton Schweiger in Janez Klobučar s psom.

Franc Špehar je bil odlikovan z znakom za lovske zasluge Lovske zveze Slovenije ter z bronastim in srebrnim znakom s plaketo Zveze lovskih družin Bele krajine.

VODSTVO LOVSKE DRUŽINE LOKA (1954 – 2004)

Dolžnost starešine so od ustanovitve družine do danes opravljali naslednji člani:

Vinko Fabjan	1954-1957
Janez Klobučar	1957-1958
Drago Kobe	1958-1960
Janez Klobučar	1960-1964
Janez Žunič	1964-1966
Ivan Jankovič	1966-1972
Matija Jerman	1972-1983
Bruno Vukoša	1983-1985
Jože Müller	1985-1985
Ivan Jankovič	1985-1990
Bruno Vukoša	1990-1991
Vid Potočar	1991-1993
Bojan Valenčič	1993-

Dolžnost **tajnika** so opravljali: Franc Kocjan, Drago Kobe, Janez Kocjan, Ivan Stepan, Janko Weiss, Milan Penca, Ivan Jankovič, Vasilij Dorniž, Boris Radojčić, Vid Potočar in Niko Šuštarich.

Dolžnost **gospodarja** so opravljali: Drago Kobe, Anton Schweiger, Franc Švajger, Ivan Stepan, Rudi Kovačič ml., Erih Kač, Janko Weiss, Vid Potočar, Anton Weiss, Tadej Burazer in Ivan Kralj.

Dolžnost **blagajnika** so opravljali: Janez Plut - Žan (24 let), Anton Lakner, Stane Habe, Stane Petric, Franc Malerič in Anton Šikonja.

Kot člani LD Loka so umrli:

(ustanovni člani so označeni z *)

1. ASANI Refik, Črnomelj..... 1921-1965
2. BOHTE Franc, Pavičiči 1899-1956*
3. CINDRIČ Leon, Črnomelj 1926-1986
4. ČURK Stane, Črnomelj 1925- 2003
5. FABJAN Bojan, Črnomelj 1922-1985
6. FABJAN Vinko, Črnomelj1920-1960*
7. GLIHA Ivan, Grič 1915-1984
8. GORUPIČ Ivan, Črnomelj 1928-1964
9. ILENIČ Leopold, Butoraj1903-1962*
10. ILENIČ Peter, Tribuče 1910-1979
11. JANKOVIČ Ivan, Tribuče 1934-1990
12. JERMAN Jože, Črnomelj 1926-1978
13. KLOBUČAR Janez, Črnomelj 1910-1992*
14. KOBE Drago, Kanižarica 1927-1982*
15. KOCJAN Franc, Doblička gora 1914-1975*
16. KOVAČIČ Ruda st., Doblička gora 1929-1992
17. KRALJ Anton, Črnomelj1924-1998
18. KRIŽMAN Jože, Blatnik 1932-1993
19. MARINČ Ivan, Koprivnik 1925-1992
20. MOHORKO Jurij, Kanižarica 1905-1982*
21. MÜLLER Ruda, Črnomelj1900-1975*
22. PAVLIN Danilo, Črnomelj 1903-1981*
23. PAVLIN Maks, Črnomelj 1896-1956*
24. PLUT Janez, Črnomelj 1905-1981*
25. POTOČAR Vid, Črnomelj.....1953-2003
26. PRIJANOVIČ Alojz, Metlika1932-1993
27. ROM Stanko, Grič 1932-1987
28. SMREKAR Slavo, Črnomelj1931-1999
29. STARIHA Janko, Črnomelj1922-1980
30. ŠOBAR Jože, Črnomelj1944-2001
31. ŠVAJGER Franc, Črnomelj1927-1998
32. SCHWEIGER Jože, Črnomelj1920-1994
33. TOMANIČ Alojz, Grič1936-1990
34. WEISS Anton, Črnomelj1929-1984
35. WEISS Janko, Črnomelj1925-1999
36. ŽUNIČ Janez, Črnomelj 1905-1982*

ZASLUŽNI ČLANI LOVSKE DRUŽINE LOKA

Nekateri člani so v svojem času pomembno prispevali k pozitivnim premikom v naši lovski družini. Njihov osebni prispevek se je odrazil pri vodenju lovske organizacije, pri naprednem in dobrem gospodarjenju, pri uvajanju splošne discipline in pri dobrih medsebojnih, lovsko tovariških odnosih.

V času opravljanja dolžnosti, ki so jim bile zaupane, so vedno postavljali na prvo mesto gojitev in varstvo divjadi, lov pa je bil šele na zadnjem mestu.

Ti lovski tovariši so pri lovu in pri delu v družini zahtevali red in disciplino. Tudi zato imamo danes bogatejši stalež divjadi tako v višinskem, kakor tudi nižinskem lovišču naše lovske družine.

S temi odlikami je bila Lovska družina Loka dolga leta vodilna med belokranjskimi družinami in je bila zgleden primer tudi v okviru Lovske zveze Slovenije.

S kratkimi prispevki jim izrekamo priznanje in zahvalo za njihovo prizadevanje za napredek lovstva.

JANEZ ŽUNIČ (1905-1982)

Član Lovske družine Loka je bil od leta 1954. Njen starešina je bila v letih 1964-66. Tudi kot predsednik občine Črnomelj je med lovci užival velik ugled. S svojo avtoriteto in poštenostjo je vztrajno uveljavljal miselnost, da je uplenjena divjad last lovske družine in da si jo član lovske družine lahko pridobi samo s plačilom njene dejanske vrednosti. Prav tako si je prizadeval za uporabo predpisanega lovskega orožja. Odločno si je prizadeval za pristno lovsko tovarištvo v družini.

»Pri lovu naj lovec uživa ob pogledu na živo divjad in ne ko je uplenjena«, je velikokrat dejal!

V letih 1965-68 je bil predsednik Komisije za lovske izpite za območje Bele krajine.

Ob ustanovitvi Lovske zveze Bele krajine leta 1967 je bil izvoljen za njenega prvega predsednika. Vodenje lovske zveze je opravljal izredno uspešno, za učinkovito delo pa je vpeljal več komisij za različna vprašanja in vanje vključil posamezne sposobne člane iz vseh belokranjskih družin. Dolžnost predsednika Lovske zveze Bele krajine je uspešno opravljal vse do svoje smrti. Umrl je 3. maja leta 1982. Zapustil je dragoceno arhivsko dokumentacijo Lovske zveze Bele krajine, iz katere je razvidno veliko opravljenih del!

Odlikovan je bil z znakom Lovske zveze Slovenije za lovske zasluge ter redom Lovske zveze Slovenije za lovske zasluge III., II., in I. stopnje.

MATIJA JERMAN (1927)

Član Lovske družine Loka je od leta 1964, sicer pa je lovec od leta 1958; bil je član Lovskih družin Timav in Vremski Britof ter Zveze lovskih družin Koper. S posebno voljo in veseljem je končal šolo za lovske tehnike v Ljubljani in opravil lovsko-čuvajski izpit.

V Lovski družini Loka je bil starešina v letih 1972-83. Predsednik Izvršnega odbora Zveze lovskih družin Bele krajine je bil 16 let (1980-1996), član pa od njene ustanovitve leta 1967. Pri Zvezi lovskih družin Bele krajine je bil ves čas predsednik izpitne komisije, bil pa je tudi član strokovne komisije v VI. kočevsko-belokranjskem lovsko gojitvenem območju in delegat Zveze lovskih družin Bele krajine v skupščini Lovske zveze Slovenije.

Matija Jerman je s svojim prizadevnim delom v lovski organizaciji prispeval sodobne poglede na lovsko dejavnost, tako pri članih v Lovski družini Loka, kakor tudi pri lovcih belokranjskih družin. Aktivno je sodeloval pri izobraževanju lovcev in lovskih pripravnikov, bil je predavatelj na tečajih za lovske čuvaje v Beli krajini, vseskozi pa je lovskim družinam nudil predavateljsko in drugo pomoč.

Kot starešina in član Lovske družine Loka je s strokovno in umirjeno besedo uspel ohranjati složnost in delovno vzdušje. Bil je dosleden in pravičen, pri pomoči lovskim tovarišem pa nesebičen. Njegova največja zasluga je izgradnja lovskega doma na Bistrici, pri čemer je kot rudarski tehnik vodil vsa gradbena dela.

Tako kot Janez Žunič je tudi Matija Jerman zaslužen, da je Lovska družina Loka vedno veljala za urejeno in zgledno lovsko družino.

Matija Jerman je ves prosti čas posvetil lovsko-gojitveni dejavnosti in bil za te namene vedno na voljo. Prejel je naslednja odlikovanja Lovske zveze Slovenija: znak za lovske zasluge ter red za lovske zasluge III., II., in I. stopnje. Je tudi prejemnik plakete Občine Črnomelj.

JANEZ PLUT - ŽAN (1905-1981)

Bil je lovec z dušo, za vzor drugim. Kot velik ljubitelj lovskih psov ni bil nikoli brez njega. Prvi v družini je imel dva lovska psa z rodovnikom. Njegova najljubša pasma je bil istrski gonič, kratkodlaki in resasti. Vedno se je zavzemal za lov le s preizkušenimi lovskimi psi. Bil je dosleden v vsem, kar je delal. To dokazuje tudi blagajniška knjiga lovske družine, ki jo je vodil kot blagajnik od ustanovitve leta 1954 do leta 1979, in je danes vir dragocenih podatkov. Hkrati je bil ves čas tudi blagajnik Lovske zveze Bele krajine.

Vedno se je zavzemal za tovariške odnose med člani in tudi njegova zasluga je zgledno delovanje Lovske družine Loka. Odlikovan je bil z redom za lovske zasluge LZS III. stopnje.

IVAN JANKOVIČ (1934-1990)

Član Lovske družine Loka je bil od leta 1962 do leta 1990. Pred tem je bil od leta 1960 član Lovske družine Adlešiči. Starešina Lovske družine Loka je bil v letih 1966-72 in 1985-90.

V obeh mandatih in tudi že kot član lovske družine si je prizadeval za uspešno delovanje izvoljenih organov in vseh članov lovske družine. Vedno je vztrajal, da mora naša lovska družina napredovati in biti za vzgled drugim. Zavzemal se je za red in disciplino ter za zdrave odnose v družini. Osebnostno je izvajal nadzor lovišča v vlogi pomožnega lovskega čuvaja.

V njegovem mandatu je bila 29. novembra leta 1967 v lovišču Lovske družine Loka organizirana prva vzorna brakada takratne Lovske zveze Bele krajine.

Bil je predsednik gradbenega odbora za izgradnjo doma na Bistrici v letih 1979-85. V tej vlogi je koristno uporabil svoje izredne organizacijske in mobilizacijske sposobnosti. Uveljavil se je pri razvoju lovskega turizma in pri organizaciji lova za tuje goste. Med lovci je upravičeno užival spoštovanje.

JOŽE ŠVAJGER (1920-1994)

Po končani 2. svetovni vojni in po prenehanju vojaških dolžnosti je opravljal posle upravnika kmetijske ekonomije. V tem poklicu je bil večkrat službeno premeščen, kar pa zanj ni bila ovira za članstvo v zeleni bratovščini. Bil je član šestih lovskih družin, in sicer povsod po Sloveniji, kjer je služboval.

Prvič je pristopil leta 1945 v Lovsko družino Mengeš, naslednji dve leti je bil član Lovske družine Maribor-Tezno, nato dve leti Lovske družine Begunje, štiri leta je bil v Lovski družini Stari trg ob Kolpi in zatem trinajst let v Lovski družini Banja Loka pri Kočevju. V našo lovsko družino je pristopil leta 1967 in prinesel s seboj bogate izkušnje iz prejšnjih lovskih organizacij.

V Lovski družini Loka je po pristopu leta 1967 prevzel dolžnost tožilca, potem je bil šest let predsednik disciplinske komisije in šest let cenilec lovske škode. V Lovski zvezi Bele krajine je različne dolžnosti opravljal skupaj 16 let. Zavzemal se je za red, disciplino, poštenost in pravičnost v lovskih družinah.

Jože Švajger ima velike zasluge tudi na področju kinologije. Bil je prvi med lovci, ki je podal pobudo za ustanovitev Lovskega kinološkega društva v Črnomlju in bil tudi član ustanovnega odbora. Leta 1983, pri 63 letih, se je pozimi z vlakom vozil v Ljubljano in opravil tečaj za vodnika lovskega psa, nato pa je sam izšolal svojo kratkodlako jazbečarko za delo po krvni sledi.

Kinološka zveza Slovenije ga je odlikovala s srebrnim znakom za zasluge na kinološkem področju, Lovska zveza Slovenije pa ga je odlikovala z znakom za lovske zasluge.

FRANC ŠVAJGER - PACI (1927-1998)

V Lovsko družino Loka se je včlanil leta 1958. Pri vseh delih je bil vedno prizadeven in tovariški. Takšen se je izkazal tudi pri gradnji obeh lovskih domov. Bil je večni vodja brakirjev in dolgoletni gospodar lovskega doma na Toplem vrhu. Številni obiskovalci doma so ga v knjigi vtisov opisali kot gostoljubnega in zabavnega gostitelja, kar je tudi prispevalo k priljubljenosti Toplega vrha. Lovski gostje, ki se vračajo na lov v naše lovišče, se ga

spominjajo kot šegavega zabavljača, ki mu je bila lovska latinščina prava specialnost. Bil je maskota naše lovske družine.

Veliko delo je opravil tudi v lovišču. Poznal je vse lovske steze, preže, solnice in meje s sosednjimi lovišči. Na nobeni delovni akciji ni manjkal. Dolga leta je v *šajtrgi* vozil uplenjeno divjad na vlak za Ljubljano ob vsakem vremenu in letnem času. Bil je vzoren dolgoletni praporščak LD Loka in ZLD Bele krajine.

Franc Švajger ali Paci, kot smo ga poimenovali zaradi njegovega pleskarskega poklica, bo v spominu vseh lovcev, ki smo ga poznali, ostal kot nadvse prizadeven ter po svoji naravi in samosvojem obnašanju nenadomestljiv član zelene bratovščine!

Odlikovan je bil z znakom za lovske zasluge in redom za lovske zasluge III, II. in I. stopnje Lovske zveze Slovenije.

Vinko Fabjan, Janez Klobučar, Drago Kobe, Bruno Vukoša, Vid Potočar, Bojan Valenčič

LADO ŠVIGELJ (roj. 6.4.1915)

Vlado Švigelj je častni član Lovske družine Loka in tudi boter družinskega prapora. Častni naziv mu je bil podeljen leta 1971 ob razvitju družinskega prapora na Toplem vrhu, in sicer za njegovo strokovno pomoč pri gojitvi in varstvu divjadi, ko je bil direktor Gojitvenega lovišča Medved, Kočevje. Po njegovi zaslugi je naša lovska družina uspešno delovala v VI. kočevsko-belokranjskem lovsko gojitvenem območju, v okviru katerega smo usklajevali strokovna vprašanja gojitve in lova divjadi.

Uredniški odbor

REKLI SO...

Ob zaključkih nagovorov pri opravljanju svojih lovskih dolžnosti so imeli nekateri člani Lovske družine Loka navado izreči posebna priporočila.

JANEZ KLOBUČAR: Tovariši lovci, predvsem vi mlajši in pripravniki - vedite in ne pozabite, da v lovskih revirjih vsak grm vidi in sliši!

JANEZ ŽUNIČ: Pri lovu naj lovec uživa ob pogledu na živo divjad in ne potem ko je uplenjena!

JOŽE ŠVAJGER: Lovec brez lovskega psa je samo pol lovca!

IVAN JANKOVIČ: Kakršen je predsednik, takšna je lovska družina!
Kadar smo obravnavali hujše kršitve discipline katerega od članov je, iz vzgojnih razlogov, hitro izrekel sodbo: »Iz družine *van!*«

ČLANI LOVSKE DRUŽINE LOKA LETA 2004

1.	BERONJA	Janko	Črnomelj	1936
2.	BORIČ	Zlatko	Črnomelj	1949
3.	BOŽIČ	Jože	Črnomelj	1934
4.	BRAJKOVEC	Janez	Metlika	1947
5.	BUNJEVAC	Radenko	Črnomelj	1951
6.	BURAZER	Tadej	Črnomelj	1966
7.	BURAZER	Aleš	Črnomelj	1985
8.	BUTALA	Jože	Grič	1931
9.	CINDRIČ	Leon	Črnomelj	1949
10.	ČARMAN	Vekoslav	Črnomelj	1938
11.	DORNIŽ	Vasilij	Črnomelj	1940
12.	DRAGOŠ	Dragomir	Črnomelj	1947
13.	EINSIEDLER	Andrej	Črnomelj	1935
14.	FLEK	Anton	Črnomelj	1944
15.	GAŠPERIČ	Jože	Črnomelj	1938
16.	HABE	Stan	Tribuče	1939
17.	HANOV	Bojan	Tribuče	1956
18.	HANOV	Jože	Tribuče	1925
19.	HANOV	Rok	Tribuče	1981
20.	ILENIČ	Anton	Tribuče	1949
21.	IVANETIČ	Janez	Črnomelj	1958
22.	IVANUŠIČ	Jože	Črnomelj	1956
23.	JERMAN	Janko	Dolenjske Toplice	1929
24.	JERMAN	Matija	Blatnik pri Črnomlju	1927
25.	JERMAN	Srečko	Črnomelj	1954
26.	JOH	Branko	Črnomelj	1947
27.	KAČ	Erih	Kanižarica	1945
28.	KLEVIŠAR	Franc	Kanižarica	1926
29.	KOBE	Mitja	Ljubljana	1952
30.	KOCJAN	Anton	Črnomelj	1943
31.	KOCJAN	Janez	Dobliče	1922
32.	KOZAN	Mirko	Tribuče	1956
33.	KRALJ	Ivan	Črnomelj	1955
34.	KRHIN	Srečko	Mavrlen	1954
35.	LAKNER	Anton	Bistrica pri Črnomlju	1931
36.	LUNAR	Vinko	Kanižarica	1950
37.	MACAN	Krešimir	Črnomelj	1950
38.	MALERIČ	Franc	Črnomelj	1935
39.	MALERIČ	Franc	Doblička gora	1927
40.	MATKO	Stjepan	Črnomelj	1942
41.	MIKETIČ	Božidar	Čudno selo	1958
42.	MILKOVIČ	Jože	Zorenci	1947
43.	MÜLLER	Brane	Črnomelj	1958
44.	MÜLLER	Andrej	Ljubljana	1960
45.	PAVAČIČ	Anton	Črnomelj	1950

46.	PENCA	Milan	Črnomelj	1951
47.	PERUŠIČ	Franc	Butoraj	1932
48.	PERUŠIČ	Alojz	Butoraj	1937
49.	PERUŠIČ	Anton	Velika Lahinja	1958
50.	PERUŠIČ	Denis	Velika Lahinja	1978
51.	PEŠELJ	Gregor	Rožič vrh	1960
52.	PETRIC	Stane	Črnomelj	1951
53.	PEZDIRC	Karel	Vojna vas	1939
54.	PLUT	Matjaž	Tanča gora	1983
55.	RADOJČIČ	Boris	Črnomelj	1957
56.	RUDMAN	Jurij	Črnomelj	1928
57.	SCHWEIGER	Anton	Čudno selo	1925
58.	SCHWEIGER	Anton ml.	Črnomelj	1978
59.	STEPAN	Ivan	Črnomelj	1929
60.	ŠIKONJA	Anton	Tribuče	1963
61.	ŠIKONJA	Bogomir	Tribuče	1949
62.	ŠIMEC	Dušan	Semič	1972
63.	ŠOBAR	Janez	Črnomelj	1971
64.	ŠPEHAR	Franc	Desinec	1929
65.	ŠPEHAR	Stane	Desinec	1959
66.	ŠTERK	Milan	Kanižarica	1954
67.	ŠUŠTARIČ	Niko	Črnomelj	1949
68.	TODOROVSKI	Ilija	Črnomelj	1939
69.	TOMANIČ	Dušan	Grič	1973
70.	VALENCIČ	Bojan	Metlika	1952
71.	VRANIČAR	Franc	Tušev dol	1951
72.	VRŠČAJ	Stane	Črnomelj	1935
73.	WEISS	Anton	Črnomelj	1958
74.	ŽALEC	Alojz	Črnomelj	1955
75.	ŽALIK	Jože	Doblička gora	1956
76.	WOLF	Arsen	Tribuče	1978

POMEMBNI OBDOBJI V PETDESETLETNEM DELOVANJU

Za Lovsko družino Loka sta bili v petdesetletnem delovanju posebej pomembni dve obdobji.

Prvo obdobje po ustanovitvi in tudi že prej v skupni lovski družini Črnomelj je bilo usmerjeno v **uporabo pravičnega lovnega orožja**. Med lovci je bilo namreč zakoreninjeno prepričanje, da je prava lovska puška za vso divjad le šibrovka. Veliko truda in prepričevanja je bilo potrebno, da so člani lovskih družin doumeli, da je pravičen strel na veliko divjad le s kroglo iz risane cevi ustreznega kalibra. Te puške pa so bile v tistem času dokaj drage in še težko so se dobile. Zato je trajalo kar desetletje in celo več, da so se lovci postopni opremili z njimi. In tako so prav počasi izginile iz lovišč tudi različne vojaške puške, predelane na vse mogoče načine, z na kratko odžaganimi cevmi, prirejenimi kopiti in z zapiljenimi krogelnimi naboji. Takšna je bila namreč oborožitev naših lovcev, takoj po končani drugi svetovni vojni in še kar precej let po njej. To je bil verjetno tudi razlog, da smo vsako leto poročali Lovski zvezi Slovenije o orožju članov lovske družine.

Leta 1962 je bilo v družini 28 šibrenic, 1 kombinirana puška, 19 risanic, 4 floberti in 4 dvogledi. Strelnega daljnogleda ni imel še nihče. Družina je štela 37 članov. Leta 1965 je bilo v Lovski družini Loka 46 šibrenic, 25 risanic, 2 floberta in 5 strelnih daljnogledov. Članov je bilo 50.

Drugo pomembno vprašanje je zadevalo **lastnino uplenjene divjadi**. Med lovci, še posebno tistimi starejšimi iz predvojnega časa, je prevladovalo prepričanje, da je divjad last uplenitelja. Bilo je veliko prepričevanja in dokazovanja, da je uplenjena divjad last lovske družine in da se mora njena dejanska vrednost finančno preliti v družinsko blagajno. In dalje, da se morajo tako pridobljena sredstva v materialni obliki vrniti nazaj v lovišče. Da so člani lažje sprejeli taka tolmačenja in take zahteve, je bil še naprej dovoljen odstrel prašiča, ki je v celoti pripadal uplenitelju, kar je bilo utemeljeno s tem, da prašiči povzročajo velike škode in da je do odstrela dokaj težko priti.

Po tem krajšem obdobju je imel uplenitelj pravico le še do polovice prašiča, drugo polovico pa je moral oddati družini, ali pa jo je po dnevni ceni lahko odkupil.

In nazadnje so tudi za divjega prašiča obveljala enaka pravila kakor za vso veliko divjad: uplenitelju lahko pripada le proti plačilu njene dejanske vrednosti.

Franc Klevišar

LOVSKI DOMOVI LOVSKE DRUŽINE LOKA

Življenje lovske družine narekujejo gospodarska dela v lovišču, načrtovani odstrel divjadi, naloge v zvezi z upravljanjem lovišča in družine ter seveda družabno delovanje, brez katerega članstvo v lovski organizaciji ne bi bilo to, kar je – svobodna rekreacija tovariško povezanih in odgovornih ljubiteljev narave. **Lovski dom** je zato za vsako lovsko družino nepogrešljiv objekt v lovišču.

Takoj po ustanovitvi je družina dobila od gozdne uprave v najem podstrešne prostore v **logarnici v Miklerjih**. Rešitev je bila zasilna, zato je vodstvo družine iskalo možnosti za izgradnjo lovskega doma. Ni pisnih sledi o tem, kako je prišlo do odločitve, da se na kamnitih ruševinah ene od kočevarskih domačij na Toplem vrhu nad Bistrice pri Črnomlju zgradi nov lovski dom. Zemljišče je bilo last strica Jožeta Roma z Bistrice; Jože je zanj urejal vračilo nezakonito odveztega posestva v Koprivniku. V zamenjavo za posestvo v Koprivniku je izposloval 6 hektarov zemljišča na Toplem vrhu in to ravno v času, ko se je pričela gradnja lovskega doma. Jože Rom se spominja, da ga je član lovske družine Janez Žunič nagovoril, da je Lovski družini Loka podaril okoli pol hektara zemljišča, na katerem je že potekala gradnja doma. Tudi sam je pomagal pri spravilu gradbenega lesa iz gozda. »Pri hiši je bil vedno par močnih volov. Kar mobilizirali so nas, čeprav nismo bili lovci,« se spominja Jože.

Gradnja lovskega doma na Toplem vrhu se je pričela leta 1959. Ruševine so bile zarasle z grmovjem, zato je bila prva delovna akcija čiščenje ruševin. Nato je Blaž Pahulje, takrat direktor gradbenega podjetja Begrad v Črnomlju, sicer pa mojster za delo s kamnom, lastnoročno pričel obnavljati kamnite ruševine in zidati. Seveda je poprijelo tudi vseh 24 takratnih članov.

Ustanovni član Anton Schweiger iz Čudnega sela se spominja:

»V gozdarski koči v Miklerjih smo imeli skromne prostore. Vinko Fabjan je dal pobudo za gradnjo na Toplem vrhu. Pri gradnji nam je šla zelo na roke gozdna uprava. Jože Barič, moj velik prijatelj, nam je odkazal les. Jaz sem bil predsednik gradbenega odbora. *Cimermane* sem s konji vozil na Topli vrh, Franc Malerič pa jih je vozil z voli. Na Slabi gorici smo sekali in vlačili les do ceste. Les smo tesali na roke, nekaj pa smo ga odpeljali tudi na žago. Verando na spodnji strani je zadelal Marko Barič iz Črnomlja, ki je naredil tudi okna. Vse zastonj, pa ni bil naš član.

Gradnja je šla hitro. Glavna gradbena dela je izvajalo podjetje Begrad, Črnomelj. Do denarja smo prišli tudi tako, da smo od Janeza Klobučarja kupili smrekovino na rastilu, jo posekali, odpeljali na žago in prodali na Hrvaško. Zaradi tega so imeli nekateri težave z milico, ker ni bila plačana biološka amortizacija in taksa od sečnje. Jaz sem vozil na žago na Zoro v Črnomelj, Čurk pa je s tovornjakom odpeljal les na Topli vrh.«

O gradnji se je vodila ločena blagajna in evidenca. V blagajniški knjigi, ki jo je od ustanovitve do leta 1978 vzorno vodil Janez Plut – Žan, tako ni podatkov o izdatkih za gradnjo lovskega doma na Toplem vrhu. Franc Špehar iz Desinca se spominja, da je Drago Kobe, ki je bil takrat tajnik družine, kmalu po zaključku gradnje vso dokumentacijo prinesel shraniti k njemu domov, na koncu pa jo je le moral izročiti takratni milici. Danes ni več podatkov o tem, ali je bilo z gradnjo vse v redu, ali pa se je dom res gradil vzporedno s še kakšno drugo investicijo v Črnomlju. Je pa lovska družina še leta 1966 precej dolgovala Begradu, se spominja Matija Jerman. Če dolga ne bi odplačali, bi morali dom prepustiti Begradu. Zagata je bila huda. Ivan Stepan se spominja, da je Jurij Mohorko na posvetu lovske družine predlagal: »Visoko zavarovati, prav nizko prižgati in sv. Florijanu izročiti.« Pa ni bilo potrebno. Tega leta je italijanski gost na mrhovišču na Toplem vrhu uplenil prvega medveda in izkupiček je šel za odplačilo dolga. Franc Malerič, ki je bil izvoljen za glavnega lovovodjo tega leta, je zaostрил disciplino in na prvem skupnem lovu je padlo šest kosov srnjadi. Tako so bili, seveda tudi s pomočjo inflacije, vsi dolgovi za dom pošteno poplačani.

Zahvalo in priznanje, da je bil lovski dom dokončan in odprt že v letu dni – 1. maja leta 1960 – gre vsekakor pripisati iznajdljivosti takratnega vodstva. Pomembna je bila pomoč Begrada Črnomelj in Rudnika Kanižarica ter verjetno še drugih podjetij in obrtnikov, nenazadnje pa je treba omeniti tudi podporo okrajnega ljudskega odbora, katerega predsednik je bil član lovske družine Janez Žunič. V kletni etaži lovskega doma na Toplem vrhu sta ostali ohranjeni dve s kamnom obokani kleti. V pritličju so bili kuhinja, klubski prostor s krušno pečjo in zaprta lesena terasa, na podstrešju pa so bile tri sobe s sedmimi posteljami, ki jih je kot sponzorski prispevek nekega podjetja pripeljal član Veso Vujadinović iz Ljubljane.

Dom so pričeli koristno uporabljati člani družine in njihovi lovski gostje in prijatelji. Prvi lovski dom v Beli krajini je hitro postal priljubljena izletniška točka za Belokranjce in njihove prijatelje od drugod. Knjiga vtisov je svojevrstna kronika lovskih doživetij in priča o prijetnih doživetjih obiskovalcev doma.

Iz zapisov v knjigi je mogoče razbrati marsikatero zanimivo zgodbo.

23. septembra leta 1964 je Ivan Stepan s tovornjakom iz Naklega pripeljal drogove za elektrovod od Bistrice do Toplega vrha. Sodelovali so še Janez Žunič, Janez Plut, Refik Asani

in Franc Švajger. Bilo je zelo težko nakladanje. Med potjo so morali dvakrat prekladati, je zapisano. Že 29. novembra istega leta je s ponosom zabeleženo, da je bila priključena elektrika v domu, »ki bo tako sposobnejši služiti našim delovnim ljudem.« Dejansko je tudi služil, saj se uporaba gostom ni zaračunavala.

Član Janko Jerman je zapisal, da je 29. novembra leta 1964 zgrešil lepega jelena. Nekdo je čez nekaj dni pripisal: »To je zato, ker držiš polno orožje v domu, a prazno v lovišču.« Kmalu sledi zapis neke družbe, da so jim bili vseč lovci in jelen, ki ga je ustrelil Janko Jerman. Torej mu je v drugič le uspelo.

17. decembra leta 1964 je bil gost družine podpolkovnik Pičulin iz vojašnice JLA v Črnomlju. Naš Paci je kuhal zajca, ki ga je ustrelil med potjo na Topli vrh. Bil je pohvaljen kot kuhar. Drago Kobe je zabaval družbo, vendar je od preveč dobrega vina kmalu omagal. Uspel je le še tretjič soliti zajca, ki se je kuhal. Iz njegovega zapisa o tem dogodku je razvidno, da tudi podpolkovnik ni bil ravno zadržan pri pijači. V družbi je bil tudi Janez Plut.

2. maja leta 1965 je neka družba zapisala: »Nahajamo se v lepi izletniški postojanki – lovskem domu. Postrežba je solidna, saj nam streže priznani natakarkar in dr. Paci, obenem tudi dober lovec na divjačino, kakor tudi na srne, ki imajo dve nogi in črne repe.«

Naslednjega dne je zapis: »Na tem lepem kraju se spominjamo partizanskih časov in pozdravljamo vse belokranjske lovce, spominjamo pa se tudi našega strica Poldeta Ileniča, ki je žal prekmalu umrl.« Gre najverjetneje za našega ustanovnega člana, ki je umrl leta 1962.

12. maja leta 1965 so iz lovskega doma člani lovskih družin Črnomelj in Loka ponesli Titovo štafeto.

Franca Henigmana iz Lovske družine Toplice je 7. avgusta leta 1965 pripeljal v dom Franc Kocjan. Gost si ni mogel predstavljati, da bi bil kje še lepši dom od njihovega.

Mešana družba iz Ljubljane in Maribora se je zahvalila Francu Kocjanu, ki da je izredno navdušeno propagiral toplovrški turizem.

29. januarja leta 1967 je zapisano: »Po napornem lovu v Laknerjevi gostilni, kjer smo 'ustrelili' približno 15 litrov vina, nam je vendar uspelo po štirih dneh do Toplega vrha.« Podpisani so: Franc Švajger, Veso in Dušan. Po količini popitega vina sodeč očitno niso šli vsi na Topli vrh.

Ob domu je bila vsako leto dobro obiskana lovska veselica. Mladenič Ž.B. iz bližnje vasi Rožič Vrh je bil iznajdljiv in je na veselici 6. avgusta leta 1972 zapisal v knjigo: »Sem mlad, vesele narave in hodim v kino. Če želi katera sliko ali da se поблиžje seznanim z mano, naj piše na naslov... « Zaupanje tako osebnih želja knjigi vtisov potrjuje, da je bil lovski dom na Toplem vrhu več kot samo to. Bil je prava izletniška točka za ljubitelje narave iz Bele krajine in od drugod, ki so dom sprejeli za svojega.

Za velik del teh lepih doživetij je bil zaslužen član lovske družine **Franc Švajger - Paci**, velik šaljivec in mojster lovske latinščine. Bil je dolga leta prizadeven gospodar lovskega doma. Novim gostom je vedno razkazal dom in okolico, pripravil vse potrebno, kuhal in pospravljajal ter seveda zabaval družbo z lovskimi in drugimi šalami in zgodbami. V knjigi vtisov so se mu gostje ob slovesu velikokrat posebej zahvalili za prijetno počutje.

Z leti se je **število članov Lovske družine Loka** povečevalo in se je gibalo takole:

Leto:	54	55	58	60	65	70	75	80	85	90	95	00	04
Število članov:	25	28	16	25	50	51	62	65	95	94	80	80	76

Lovski dom na Toplem vrhu je postajal premajhen. Obetala so se večja vzdrževalna dela, dohodek od doma pa je bil zanemarljiv, saj se uporaba gostom največkrat ni zaračunavala. Sredi sedemdesetih let je tako dozorela odločitev o odkupu **Mušičeve kmetije z domačijo na Bistrici pri Črnomlju**, ki bi se jo preuredilo v lovski dom. Kupna pogodba je bila sklenjena 13. novembra leta 1975.

Prenova domačije se je začela leta 1979. Dela je vodil gradbeni odbor v sestavi: predsednik Ivan Jankovič in člani Franc Malerič, Matija Jerman, Ivan Stepan, Karel Pezdirc, Franc Švajger - Paci in Jure Rudman. Pri Ljubljanski banki, poslovni enoti Črnomelj, je lovska družina leta 1979 najela 300.000,00 dinarjev investicijskega posojila z odplačilno dobo 4 let in 10-odstotnimi letnimi obrestmi, kar je bilo v pogojih takratne inflacije več kot ugodno. Gradbena dela so bila obsežna. Predračunska vrednost del je znašala 2.253.709,00 dinarjev. Posojilo je bilo namenjeno predvsem nabavi materiala in za plačilo zahtevnejših obrtniških del. Vsa druga dela so opravili člani sami. Samo leta 1979 je bilo opravljenih 3.169 delovnih ur v vrednosti 1.5845.000 dinarjev oziroma povprečno 58 delovnih ur na člana. Lovska družina se je začasno spremenila v gradbeno podjetje. Bančno posojilo seveda ni zadoščalo za pokritje vseh stroškov gradnje, zato je lovska družina leta 1980 prodala večji del gozdnih parcel in sredstva vložila v nov lovski dom. Tega leta je morala prodati tudi lovski dom na Toplem vrhu, saj je bilo nesmotrno vzdrževati dva domova. Finančno je pripomogel tudi dohodek od lovskega turizma; v letih 1970-78 in leta 1980 je lovska družina vsako leto uspela prodati odstrel po enega medveda, v letih 1972, 1975 in 1977 pa celo po dva medveda. Lovska družina Loka je bila tedaj edina v Beli krajini, ki je redno oskrbovala mrhovišče, kar je bil pogoj za odstrel medveda.

Lovsko družino Loka je od leta 1968 in vse do leta 1980 vodil starešina Matija Jerman, ki ima zasluge za dobro pripravo na gradnjo. Priznanje si zasluži tudi Ivan Jankovič, ki ga žal ni več med nami. Vodenje lovske družine je prevzel v času gradnje leta 1980. Svoje odlične organizacijske in vodstvene sposobnosti je z vso zavzetostjo usmeril v čimprejšnje končanje gradnje, saj je bila družina po prodaji doma na Toplem vrhu brez svojih prostorov. Gradbena dela so bila končana leta 1984, ko je bil dom svečano predan namenu. Pravočasno, maja leta 1984, je bilo odplačano tudi bančno posojilo.

Dve desetletji pozneje, leta 2004, je bilo treba opraviti obsežnejša vzdrževalna dela, ki so jih člani lovske družine zmogli ob izdatni pomoči številnih sponzorjev. Obnovljeni so fasada in zaščitni premazi vseh lesenih delov, položena je nova keramika v kletih, obnovljena kopalnica, vgrajena je nova točilna miza v kleti, vsi prostori so prebeljeni, izdelana je nova ograja terase, preloženi so oporni zidovi ob domu in zgrajen zunanji kamin, opravljena pa so še druga manjša vzdrževalna dela. Tako je dom pripravljen za praznovanje.

V kletni etaži sta dva gostinska prostora s točilnim pultom in dva pomožna gospodarska prostora. V enem je od leta 2001 urejena hladilnica za divjačino, z obratovalnim dovoljenjem za potrebe vseh lovskih družin v Beli krajini. V srednji etaži so sejna soba in kuhinja ter sanitarije v prizidku. Na podstrešju so štiri sobe s 15 individualnimi ležišči in kopalnico. Poleg doma je zgrajen večnamenski gospodarski objekt za stroje in orodja ter skladišče za

krmna žita, umetna gnojila in gradbeni material za vzdrževanje prež in jasli. Dom v celoti zadošča za vse gospodarske in društvene potrebe družine.

GOJITVENO-ČUVAJSKA SLUŽBA

Upravljanje z loviščem zahteva pravilno gojitev in tudi čuvanje lovišča pred divjim lovom. Že zakon o lovu iz leta 1949 je predpisal, da je morala lovska družina na vsakih 2.000 hektarov lovišča zaposliti lovskega čuvaja. Lovska družina Loka je tako od ustanovitve pa vse do leta 1975 kot edina lovska družina v Beli krajini zaposlovala lovskega čuvaja. To službo je opravljal član Franc Malerič iz Dobličke gore, potem ko je opravil izpit za lovskega čuvaja.

Po uveljavitvi zakona o varstvu, gojitvi in lovu divjadi iz leta 1976 je morala vsaka lovska družina organizirati gojitveno-čuvajsko službo, in sicer tako, da je bilo celotno lovišče nadzorovano. Ni pa bila dolžna zaposliti poklicnega lovskega čuvaja. Čuvaj je lahko postal vsak polnoleten državljan, ki je imel izpit za lovskega čuvaja. Izpiti so strokovno zahtevni, tako da so lovski čuvaji na tečaju pridobili pomembno strokovno znanje, koristno za pravilno gospodarjenje z loviščem. Število lovskih čuvajev v posamezni lovski družini je bilo zato tudi pokazatelj strokovnosti v lovski družini.

Izpit za lovskega čuvaja so v Lovski družini Loka opravili naslednji člani:

Leon CINDRIČ, Anton ILENIČ, Matija JERMAN, Srečko JERMAN, Erih KAČ, Ivan KRALJ, Franc MALERIČ, Stevo MATKO, Jože MILKOVIČ, Milan PENCA, Stane PETRIC, Vid POTOČAR, Jure RUDMAN, Anton ŠIKONJA, Milan ŠTERK, Niko ŠUŠTARIČ, Bojan VALENČIČ, Bruno VUKOŠA, Anton WEISS, Alojz ŽALEC in Jože ŽALIK.

Lovsko-čuvajsko službo opravlja po pogodbi devet lovskih čuvajev, ki uspešno nadzorujejo celotno lovišče. Vpeljali smo prakso, da se obvestimo o vsakem oddanem strelu v lovišču oz. da se vsak strel v lovišču razišče, kar se je pokazalo za koristno. Za vstop v višinsko lovišče je obvezen vpis v evidenčno knjigo, ki pove, katere preže so zasedene in omogoča hkrati nadzor nad oddanimi strelji.

Dodatno strokovno znanje so si pridobili nekateri člani v **srednji šoli za lovske tehnike oz. lovske mojstre**. Ti člani so: Leon CINDRIČ, Matija JERMAN, Vid POTOČAR in Bojan VALENČIČ

Ko gre za uspešno gospodarjenje z loviščem, je prednost tudi v strokovnem znanju. Z novim zakonom o divjadi in lovstvu bo strokovno znanje postalo še bolj pomembno.

LOVSKO STRELSTVO

Lovsko strelstvo ima v naši lovski družini dolgo in zelo uspešno tradicijo. Njegovi začetki segajo v daljno leto 1960, ko se je ekipa v sestavi Drago Pezdirc, Franc Malerič, Ivan Stepan in Janko Weiss udeležila prvega tekmovanja na Vimolu (»Bidercugu«), v organizaciji Lovske družine Smuk - Semič in zmagala.

Ekipa je doslej osvojila veliko priznanj in pokalov, skupaj kar 155, večinoma prva mesta. Odlično so se uvrščali tudi posamezniki; priznanja, pokale in medalje je osvojilo veliko naših strelcev. V prvih letih so bile nagrade večinoma praktične. V ekipi se je zvrstilo veliko strelcev, med uspešnejšimi pa so bili poleg zgoraj naštetih še Bojan Fabjan, Drago Kobe, Jurij Rudman, Jože Barič, Tone Schweiger, Bojan Valenčič, Janez Brajkovec, Stjepan Matko. Sedanjo ekipo sestavljamo Tadej Burazer, Dušan Šimec, Rajko Miketič in Anton Weiss. Ohranjamo tradicijo in ime naše lovske družine zastopamo tudi na meddržavnih tekmovanjih. Najuspešnejši strelcec je Tadej Burazer, saj je doslej na državnih prvenstvih Lovske zveze Slovenije osvojil kar štirikrat prvo in trikrat drugo mesto. Dosegel je tudi najvišji rezultat prvenstev Lovske zveze Slovenije v kombinaciji (181 točk) in na tarčo srnjaka (91 krogov). Skupaj je osvojil kar 146 medalj in pokalov. Anton Weiss jih je osvojil 68, Dušan Šimec pa 39.

Vsi ti uspehi so povezani z veliko požrtvovalnostjo posameznikov, seveda ob podpori lovske družine. Tako smo zgradili tudi strelišče, ki smo ga kasneje dodelali tako, da vsako leto izpeljemo eno do dve tekmovanji. Strelci so veliko prispevali tudi k boljšemu znanju vseh članov lovske družine na področju ravnanja z orožjem in varnosti, kakor tudi natančnosti pri izvajanju lova, kar je navsezadnje tudi namen lovskega strelstva.

Anton Weiss

TUDI PESEM JE SESTAVNI DEL LOVA

Že pračlovek – lovec se je naravi v zahvalo, radost ali žalost oddolžil z različnimi zvoki, petjem in plesom. Tako sta se razvila tudi lovska pesem in lovski rog, ki sta sestavni del lovčevega življenja. Tudi danes se s pesmijo konča »zadnji pogon«, popestri rojstni dan, slavi poroka, rojstvo otroka, prične proslava in žalostno konča zadnja pot lovca v večna lovišča.

Ta lovska tradicija je bila od vsega začetka prisotna tudi med lovci Lovske družine Loka, vendar sprva neorganizirano, le priložnostno in spontano. Običajno se je pesem razlegla na »zadnjem pogonu«, ki se je ponavadi končal v gostilni Lakner na Bistrici. Vsaka nadaljnja ura in naslednji liter sta odkrila več pevcev in vse glasnejša je bila pesem. Med pevci pa so bili tudi takšni, ki so do pesmi čutili drugačen odnos, čutili so potrebo po ubrani zborovski pesmi.

Priložnost se je kar sama ponudila novembra leta 1980, ko je Lovska družina Loka organizirala vzorno brakado na Bistrici. Kot običajno se je po končanem lovu odvijal »zadnji pogon« v **gostilni Lakner**. Med udeleženci lova je bilo nekaj dobrih pevcev tudi iz drugih lovske družin. In sanje o pevskem zboru so se pričele uresničevati. Ivan Stepan in Bruno Vukoša, člana Lovske družine Loka sta k ideji pritegnila **Braneta Podgornika**, ki je bil takrat prisoten na lovu kot gost iz Lovske družine Semič. Vedela sta, da ima Brane toliko glasbenega znanja in izkušenj v zborovskem petju, da bi lahko prevzel mesto zborovodje. Dogovor je bil sklenjen, pa poskusimo. Prostor za prve vaje je ponudil **Ivan Stepan** v svoji zidnici na Mavrlenu. K sodelovanju so povabili še Ivana Rožiča in Zvoneta Hutarja iz Lovske družine Črnomelj ter Matijo Roma iz Dobličke gore, čeravno ni bil lovec. Po nekaj vajah so se dogovorili, da bodo začeli z resnim delom in so zaprosili Zvezo lovske družin Bele krajine, da jim svoje prostore v Črnomlju odstopi za pevske vaje. Prošnja je bila zavrnjena, češ da iz tega ne bo nič. Trmasto so vztrajali in vadili naprej še šest mesecev v

zidanici Ivana Stepana. O tem, kako se je spreminjalo stanje v sodu pri zidu, seveda niso vodili evidence.

Prišel je tudi težko pričakovan **prvi nastop**, ko je Lovska družina Semič pevski zbor povabila na Smuk, na proslavo 40. obletnice ustanovitve prve belokrajske čete. Jeseni leta 1981, ko so ponovno pričeli z vajami, so jim bili že dodeljeni prostori za vaje na Zvezi lovskih družin Bele krajine. K sodelovanju so vabili pevce iz vseh belokranjskih lovskih družin. Veliko jih je prišlo, poskusilo, pa tudi kmalu odšlo, kajti petje ni le razvedrilo na nastopih, je veliko več. Prosti čas je treba žrtvovati za neštete vaje. Maja leta 1982 je zbor sestavljalo že 12 pevcev, ki so si zaprilegli, da bodo z resnimi vajami do jeseni izpilili program. Junija so se prijavili na 9. srečanje lovskih pevskih zborov in rogistov, ki je bilo 16. oktobra v **Murski Soboti**. Led je bil prebit in zbor je zakorakal z velikimi koraki naprej, na vse zahtevnejše odre vse do televizijskih nastopov. Po trinajstih letih je Brane Podgornik stopil med pevce, vodenje zbora pa je prevzel izkušeni zborovodja **Franc Milek** iz Črnomlja, ki je kakovost zbora dvignil na še višjo raven. Po petih letih je zaradi zrelih let zbor zapustil, zborovodstvo pa je prevzela **Judita Ilenič**, šolana voditeljica zborovskega petja.

Lovska družina Loka se lahko ponosno pohvali, da so njeni člani dolga leta predstavljali kar polovico zbora in bili za vzor ostalim družinam. Predsednik zbora je bil 18 let od ustanovitve član naše lovske družine, **Anton Flek**. Naši člani, ki so peli v zboru, so: **Zlatko Borič, Anton Flek, Branko Joh, Ivan Stepan, Bogomir Šikonja, Martin Schweiger, Bruno Vukoša in Anton Weiss**.

Lov ni le odhod v lovišče in streljanje, je veliko več!

**Ko v jutranjem svitu
pesem stoglasno ptičev zapoje,
srh lovca na preži zmrazi,
ko ponižno spozna,
da gospodar v naravi on ni.**

Anton Flek

O LOVSKEM TURIZMU

Lov, predvsem tujih gostov, je bil za družino vedno dobrodošel dohodek, zato smo si vedno prizadevali pridobivati in nato ohranjati lovske goste. Za goste je bil vedno namenjen odstrel medveda. Prvega je tako odstrelil italijanski gost leta 1966, nato pa je bil od leta 1970 dalje odstreljen medved vsako leto, v treh letih celo po dva. **Ivan Stepan** se spominja, kako je bogat gost iz Švice na Slivovem hribu uplenil okrog 300 kg težkega medveda, za katerega je plačal 22.000 nemških mark: »Bil je res velik medved. Ko sem ustrojen kožuh obesil preko balkona zidanice na Mavrlenu, je segala do tal." Sicer je bil uspešen referent za lovski turizem dolga leta **Jure Rudman**, ki je delal v Nemčiji in je znal nemško. Največ dohodka je bilo od gostov iz Švice. Škoda, da so prenehali prihajati.

Druga skupina tujih lovskih gostov je povezana s **Karlom Boeddickerjem** iz Nemčije. Njegov najstarejši sin se je poročil s hčerko našega lovca Ivana Gorupiča iz Črnomlja in je pogosto in rad prihajal k nam na lov. **Ivan Gorupič** se je pozneje ponesrečil na lovu ob cesti za Diroh in smo mu lovci na kraju nesreče postavili spomenik.

LOVIŠČE, DIVJAD IN Odstrel v LOVSKI DRUŽINI LOKA

Lovišče Lovske družine Loka se nahaja v naslednjih katastrskih občinah: Dobljče, Maverlen, Bukova gora, delno Čeplje, delno Tanča gora, delno Golek, Loka, Butoraj, Belčji vrh, Krasinec in Zastava.

Lovišče je veliko 4.940 hektarov, lovne površine je 4.300 hektarov. V lovišču je čutiti celinsko podnebje. V nižinskem delu prevladuje subpanonsko in v višinskem predelu dinarsko-alpsko podnebje. Na leto pade povprečno 1.270 mm padavin. V nižinskem predelu je okoli 40 snežnih dni, v višinskem jih je okoli 60. Povprečna letna temperatura je v nižini okoli 11 stopinj Celzija ter v višinskem delu 9 stopinj Celzija.

V nižinskem lovišču je stanje tekočih voda zadovoljivo, saj skozi lovišče tečeta reki Lahinja in Dobljčica z vsemi svojimi pritoki. V višinskem predelu tekoče vode ni, razen nekaj studencev ter samonastajajočih kaluž.

Kategorije rabe tal so naslednje:

• mešani gozdovi	1.745 ha
• iglavci	200 ha
• listavci	1.000 ha
• grmišča	900 ha
• njive	250 ha
• travniki	45 ha
• sadovnjaki	30 ha
• vinogradi	60 ha
• mokrišča	10 ha

Manjši delež državnih gozdov je intenzivno negovan, kar pomeni, da so prehrabene kapacitete manjše za divjad. Gre v glavnem za predgorske bukove in jelove gozdove. V mešanih gozdovih je delež grmovnic razmeroma velik in tako predstavlja dobre prehrabene razmere za divjad. Vse kmetijske površine na območju lovišča so v zasebni lasti. Zemljišča se obdelujejo mehanizirano z uporabo večjih količin umetnih gnojil in škropiv. V vinogradih se intenzivno gospodari v obliki *vikendaškega* tipa. Tako izgubljammo dobre habitate za malo divjad, ki je pri nas v upadanju.

V zadnjem desetletju je bilo na območju celotnega lovišča opuščenih več travnatih površin. V preteklosti se je na teh površinah intenzivno kosilo seno in pripravljali nastil ter paslo živino. Vse omenjene površine so na robu strnjenih gozdov in hitro zaraščajo v grmovne površine. To zmanjšanje travnatih površin pomeni upad male divjadi in povečanje življenjskega prostora za veliko divjad.

Čez lovišče potekajo tri državne ceste, več lokalnih in gozdnih cest ter gozdnih in poljskih poti. Na državnih cestah Črnomelj - Tribuče , Črnomelj - Kanižarica - Kvasica - Dobliče ter na lokalnih cestah Črnomelj - Griblje, Tribuče - Bojanci so pogosti primeri, ko motorna vozila povozija malo in veliko divjad. Tako vsako leto izgubimo do 15 odstotkov od odstrela srnjadi. Nove gozdne ceste sekajo lovišče in tako zmanjšujejo življenjski prostor divjadi. Divjad je bolj vznemirjena in se pomika v odročnejše dele lovišča.

V višinskem lovišču vzdržujemo krmne njive in kosimo košenice za pašo divjadi in za pridelavo sena za zimsko krmljenje divjadi. Na krmnih njivah sejemo ohrovt, repo, oves, ajdo, sadimo tudi topinambur in s tem nudimo divjadi boljše razmere za preživetje. S krmnimi njivami tudi odvrčamo divjad, da ne dela škodo na kmetijskih površinah v nižini. S košnjo košenic preprečujemo njihovo zaraščanje. Zakon o divjadi in lovu postavlja pred upravljavce lovišč še zahtevnejše naloge glede biotehničnih del v lovišču.

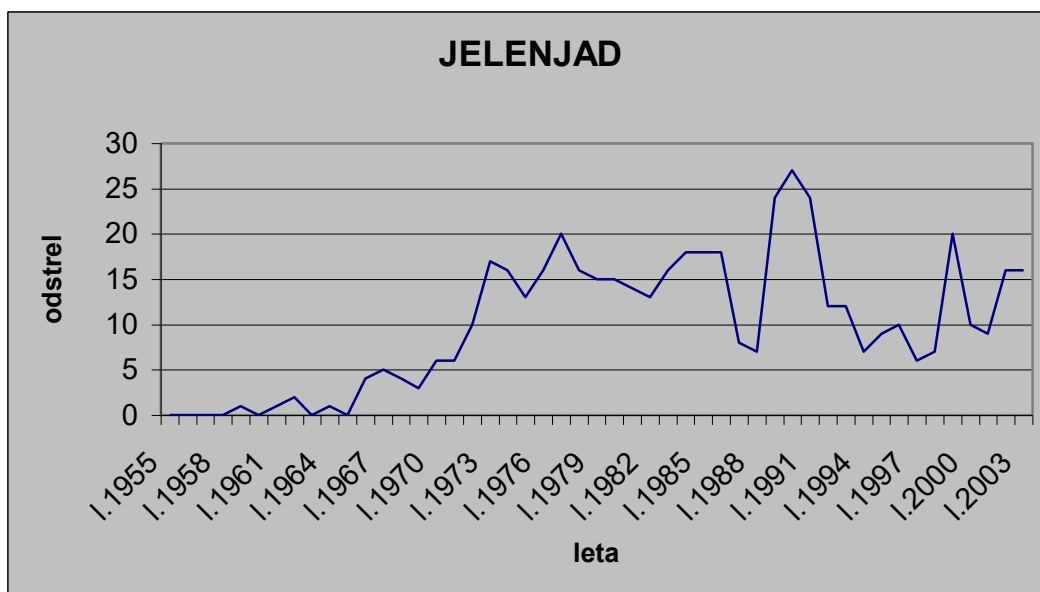
V ta namen smo kupili motorno BCS kosilnico in traktorsko rotacijsko koso. Nujna naloga za prihodnje bo čiščenje kamenja s košenic, za kar bomo primorani zaprositi za pomoč iz namenskih občinskih in državnih sredstev, saj nam dohodki ne bodo omogočali pokrivanja visokih stroškov strojnega dela.

DIVJAD V LOVIŠČU LOVSKE DRUŽINE LOKA

Jelenjad

Jelenjad se je v našem lovišču pričela pojavljati po letu 1959. Osrednji življenjski prostor jelenjadi so prostrani kočevski gozdovi, ki sodijo v VI. kočevsko-belokranjsko lovsko gojitveno območje. Od tam se populacija širi na obronke in tudi v Belo krajino. Prvi jelen je bil uplenjen leta 1961, po zasnovi je bil močan ledniški deseterek. Jelenjad se je selila in se je dobro znašla na opuščenih travnikih požganih kočevskih vasi. Tako se je odstrel jelenjadi po letu 1970 gibal od 10 do 25 kosov letno. Kot je značilno za robne dele strnjenih populacij jelenjadi se je v našem lovišču praviloma pojavljala mlajša jelenjad. Najmočnejše rogovje je bilo ocenjeno z 205 CIC točkami. Čez leto se jelenjad pase na travnatih površinah, jeseni pa se prehranjuje na krmnih njivah. Pozimi jelenjad dodatno krmimo s senom in sladkorno peso na krmiščih, kar nam zagotavlja zadovoljiv stalež in stalen odstrel.

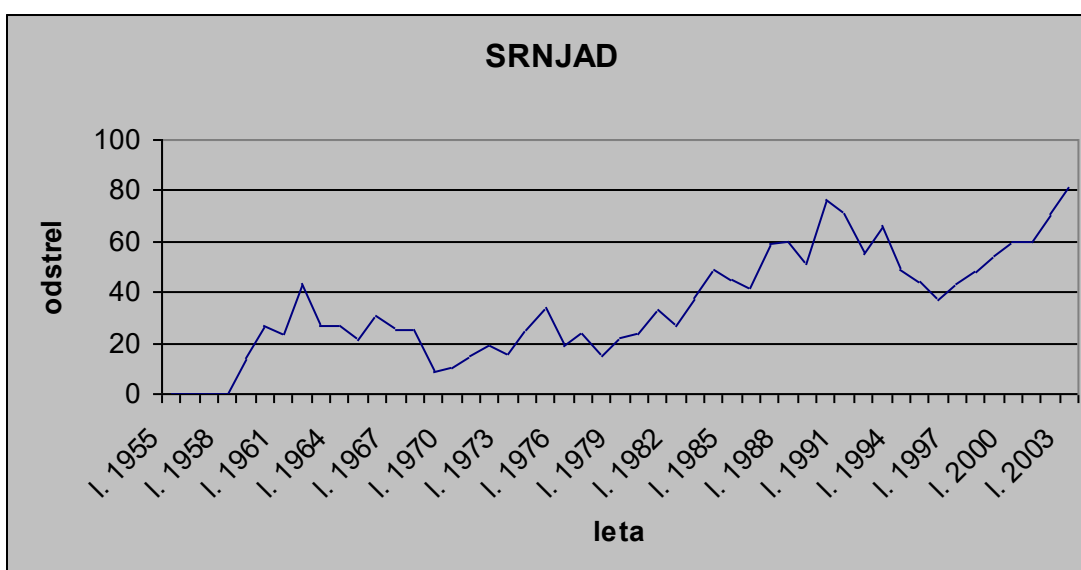
Jelenjad dela majhno škodo na kmetijskih površinah. S krmnimi njivami in obdelanimi košenicam v višinskem lovišču preprečujemo, da bi jelenjad delala škodo na kmetijskih površinah v nižini. Imamo stabilno in vitalno populacijo jelenjadi v lovišču.

Srnjad

Srnjad je najpomembnejša vrsta velike divjadi v našem lovišču. Naseljuje praktično celotno območje lovišča.

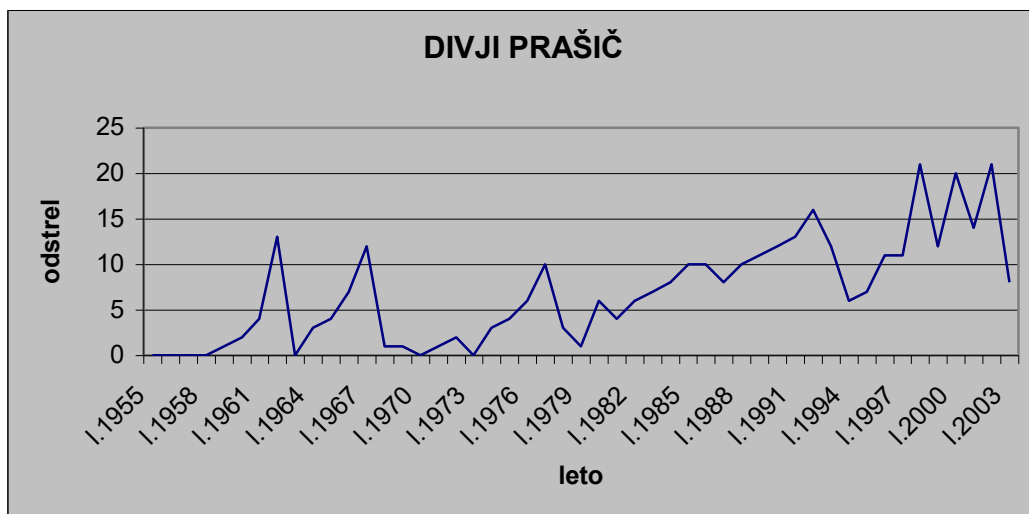
Mozaična prepletenost gozdov z veliko dolžino gozdnega roba njiv, travnikov, omejkov in vinogradov nudi tej živalski vrsti optimalne varovalne in prehrabne razmere. Odstrel srnjadi po letu 1960 je stalno naraščal. V letih 1990-92 je stalež srnjadi upadel, kar je bil vseslovenski pojav. Pozneje se je odstrel dvigoval in leta 2003 smo uplenili 82 kosov srnjadi. Povprečna teža srnjadi dosega slovensko povprečje. Tudi kakovost srnjačjega rogovja je v mejah slovenskega povprečja. V nižinskem lovišču so težave, ker je srnjad pogosto povožena na cestah. Deloma nam delajo škodo tudi potepuški psi. V višinskem lovišču nekaj izgub povzročajo tudi predatorji (ris, volk, medved). Imamo zdravo in stabilno populacijo srnjadi v lovišču.

Divji prašič

V našem lovišču je divji prašič stalno prisotna divjad. Pogost je tako v višinskem kot nižinskem lovišču. Po hrano (plodonosno drevje, bukov žir, želod, kostanj in sadno drevje na opuščeni kočevskih sadovnjakih) prihaja tudi iz VI. gojitvenega območja. Škoda na kmetijskih površinah je v mejah normale. V višinskem in nižinskem lovišču imamo preprečevalne krmne njive. Odstrel divjega prašiča se giblje od 10 do 20 kosov letno, odvisno od tega, kako je obrodilo plodonosno drevje.

V lovišču imamo dve avtomatski krmilnici, ki ju oskrbujemo s koruzo. S krmljenjem odvrčamo divje prašiče, da ne delajo škode na kmetijskih površinah v nižini. Populacija divjih prašičev je stabilna in zdrava.

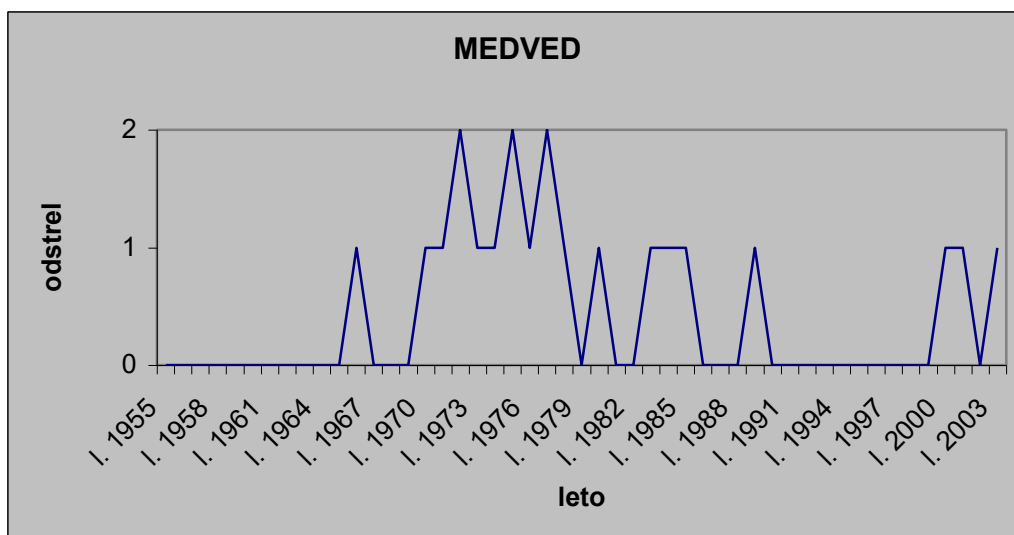
Medved

Tudi medved je v našem lovišču stalna divjad. V višinskem lovišču sta dva medvedja brloga, ki sta zadnja leta vedno zasedena. Letni stalež je po naših ocenah od 3 do 5 medvedov. Jeseni se medved preseli na kmetijske površine v nižinsko lovišče in si pripravlja tolščo za zimsko spanje.

Imamo urejeno mrhovišče, na katerem krmimo medvede z mrhovino in koruzo. Tako že od leta 1970 uresničimo po en odstrel medveda na leto, kakšno leto tudi po dva. Odstreljenih je bilo nekaj medvedov, ki so za kožuh dosegli zlate medalje.

Ko gre za divjad v lovišču, medved povzroča malo škode. Drugače je s škodo pri drobnici, ki je na paši v višinskem in nižinskem lovišču. Zaradi škode na drobnici smo izpeljali izredni odstrel medveda.

Medveda srečujemo v lovišču skoraj celo leto, tako na lovih kot na obhodih lovišča.

Ris

Ris je stalna divjad v višinskem delu lovišča. Po izpustitvi risov na Kočevskem smo kmalu opazili prisotnost risa v našem lovišču. Našli smo raztrgano srnjad in pozimi sledi risa v snegu. Opažali so ga tudi lovci na obhodih lovišča in na čakanju na lovskih prežah. Leta 1985 sta bila uplenjena dva risa na Židovcu, kjer smo jih tudi stalno opažali. Oba sta bila močna samca. Ocenjujemo, da imamo v lovišču 2 - 3 rise, kar naj bi bilo ravno pravo ravnovesje med divjadjo in predatorji.

Volk

Zadnja leta v višinskem lovišču opažamo tudi prisotnost volka. Pojavi se pozimi, ko zapade veliko snega. Predvidevamo, da prihaja iz Gorskega Kotarja. Volk ima naraven koridor skozi naše lovišče. Takrat naredi tudi nekaj škode na srnjadi in jelenjadi.

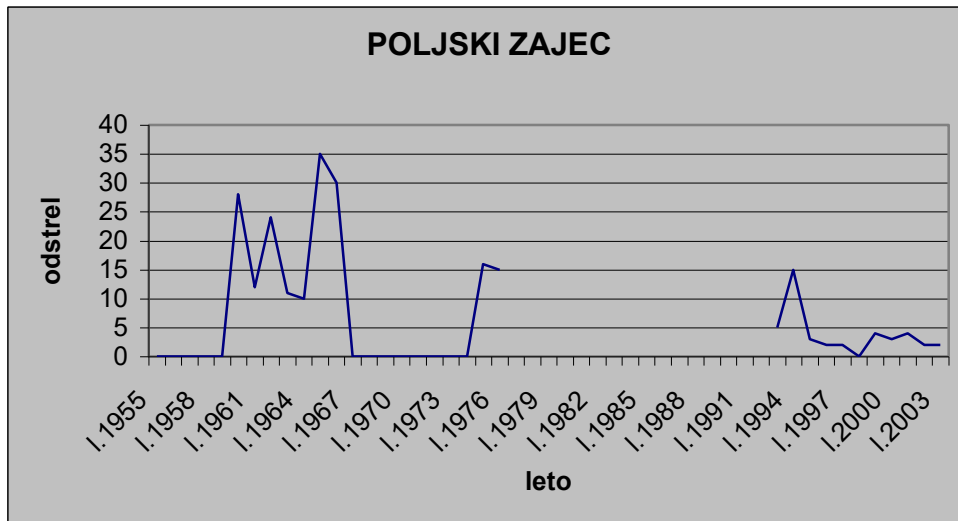
Zadnji volk je bil uplenjen leta 1976. Imamo torej tri predatorje, ki v lovišču delajo nekaj škode in tudi ohranjajo naravno biološko razmerje med divjadjo.

Lisica

Ker lisica kot zver nima naravnega sovražnika, se je njen stalež v zadnjih desetletjih močno povečal. Tudi zato ni male divjadi. Odstrel ostaja edini ukrep za uravnavanje staleža v lovišču. Z lovskogojitvenega vidika ni opravičila za cepljenje lisic proti steklini, saj gre za močan poseg človeka v naravne regulacijske mehanizme, ki neposredno preprečuje uravnavanje staleža glede na prehranske zmogljivosti okolja (staleža male divjadi). Da za cepljenje država namenja neverjetno visoke zneske proračunskega denarja, davkoplačevalci ne vedo. Če bi le delček teh sredstev namenili za seznanitev ljudi, kako se obvarovati pred ugrizom stekle lisice, bi imela mala divjad več možnosti. Preostanek sredstev, ki se letno porabi za cepljenje, pa bi lahko namenili za kaj bolj koristnega. Tako pa se je stalež lisice v našem lovišču in tudi drugod po Sloveniji povečal prek vseh meja. Zato lovske družine, ki se zavedamo problema, zadnja leta povečujemo odstrel lisic. Leta 2002 smo odstrelili 90 lisic, da bi imela mala divjad v lovišču boljše pogoje za življenje.

Poljski zajec

V letih 1954-63 je bil poljski zajec najpomembnejša vrsta divjadi v našem lovišču. Takrat so dosegali velike plane odstrela, leta 1963 kar 125 kosov. Po tem letu je začel stalež zajca naglo upadati in vsako leto je bil odstrel manjši, leta 1972 sploh ni bil odstreljen, nato pa le po nekaj kosov. Pravih razlogov, zakaj je zajec začel izginjati iz lovišč v Sloveniji, ne pozna nihče, gotovo pa mu škodi mehanska obdelava kmetijskih površin ter raba umetnih gnojil in herbicidov v intenzivnem kmetijstvu. Odstrela poljskega zajca že več kot deset let ne načrtujemo. To divjad nameravamo v našem lovišču zaščititi.

Bober

V zadnjih letih smo opazili prisotnost bobra na reki Dobljici. Na to nas je opozorilo podrto drevje ob vodi, ki ga je objedel bober. Strokovnjaki z Biotehniške fakultete iz Ljubljane so ocenili prisotnost dveh, treh bobrov, ki pridno delajo svoje rove po reki navzdol. Vse bolj opažamo tudi značilno glodanje in rušenje obvodnih dreves. Prisotnost bobra nalaga lastnikom zemljišč in lovcem dodatno skrb za ohranjanje njegovega življenjskega okolja in morda popolno zaščito brežin reke Dobljice, verjetno pa tudi reke Lahinje, če se bo naselil tudi ob njej.

Raca mlakarica

V našem lovišču je raca mlakarica stalno prisotna vrsta divjadi. Gnezdi na rekah Lahinji in Dobljici ter njenih pritokih. V jesenskem času se seli na reko Kolpo in se v zimskem času vrača nazaj. Številčnost ni bila nikoli pretirano velika. V zadnjih letih odstrel upada in z lovom ne posegamo bistveno v populacijo. V času gnezdenja poopravimo nadzor okoli gnezdišč in zimovališč divjih rac.

Druga divjad

Ob obeh rekah, Dobljici in Lahinji, imamo še **sivo čapljo, štokljo, črno lisko, race reglje in krehelja, vodno kokoško in ponirke**. V lovišču opažamo v jesenskem in pomladanskem času **ptice selivke**, zadnja leta poredkeje tudi **divje gosi**.

Od **gozdnih kur** je v našem lovišču stalno prisoten **gozdni jereb**. Živi v robnem delu gozdne meje. Zadnja leta zelo upada stalež jereba. Največ škode delajo **kune** in lisice. V višinskem lovišču v predelu Židovca opazimo tudi znake **divjega petelina**. Pred 2. svetovno vojno je imel divji petelin tam rastišča in ga je bilo moč opaziti in loviti. Po 2. svetovni vojni je bilo uplenjeno še nekaj divjih petelinov. Od zveri imamo v lovišču še **divjo mačko, obe podlasici, dihurja, jazbeca, vidro in kuno belico**. V lovišču imamo še **veverico, polhe, pižmovko**. Od **ujed** so v našem lovišču prisotni kragulj, navadna kanja, koconoga kanja in skobec. Od **vran** imamo naslednje vrste: krokar, siva vrana, poljska vrana, sraka, črna vrana, kavka, krekovt in šoja. V lovišču imamo številne vrste **ptic pevk**.

Klevišar Franc

VLAGANJE DIVJADI V LOVIŠČE

Poljski zajec

Lovska zveza Slovenije je pred desetletji posredovala pri nabavi poljskih zajcev, ki so bili vloženi v lovišča zaradi osvežitve krvi, kakor je bilo rečeno. Tako je Lovska družina Loka prvih 30 poljskih zajcev dobila januarja leta 1965. Zajci so bili porazdeljeno spuščeni v nižinskem lovišču. V tistem in naslednjih letih ni bilo v številčnosti zajcev opaziti nobenega izboljšanja. Predvsem v Beli krajini je pričel poljski zajec nazadovati zaradi neke nalezljive bolezni, saj je bilo v nekaj zaporednih letih po lovišču opaziti poginule odrasle zajce. Danes je divji zajec v našem lovišču redek pojav in se lov na njega več ne izvaja. Za primerjavo: do leta 1965 je bilo v lovni sezoni odstreljenih 150 - 200 zajcev letno, v letu 1976 pa le še petnajst.

Fazani

Avgusta leta 1965 so bili spuščeni v lovišče pri Jerneji vasi in Dobljih prvi že odrasli fazani. V nekaj naslednjih letih je bilo še opaziti ali pa slišati posamezne primerke, predvsem v vinogradih Dobljčke gore in v gosto poraščeni brežini reke Dobljčice. V nekaj zimah z debelo snežno odejo pa so kragulji in lisice dokončno pospravili, kar je preživelo.

V zadnjih letih se je zopet vlagalo mlade fazane v Jerneji vasi pri vaškem peskokopu, ki se nahaja na ustrezni lokaciji. Tudi ta vlaganja so bila neuspešna. Fazani so se vedno razselili predvsem v smeri Dragatuš - Vinica, na večje ravninsko poljedelsko območje. Če so se do jeseni posamezni primerki še zadrževali, pa zime niso preživeli in jih naslednjo pomlad ni bilo več.

Raca mlakarica

Leta 1974 je lovska družina nabavila 250 mladih rac mlakaric in jih poskusno vložila v reki Lahinjo in Dobljico. Race so se sicer zadovoljivo obdržale, bile pa so preveč domače. Verjetno smo naredili napako, ker smo jih nekaj časa po vložitvi krmili. Če se je namreč še tudi v naslednjem letu ob vodi pojavil človek, so takoj priplavale misleč, da jim prinaša hrano. V Črnomlju se je skupina kar 70 rac v procesiji podala na dvorišče lovca Vojka Kvasa pri Suhem mostu, ki jih je vedno nakrmil. Zašle so celo na glavno cesto in začasno ustavile

promet. Sčasoma so se osamosvojile in se znašle same v naravi. Rase smo vlagali v naslednji letih še nekajkrat. Danes je stalež divjih rac skromen, vendar stalen.

Bober

Skoraj neverjetno, pa vendar resnično. Že četrto leto zapored opažamo v našem lovišču prisotnost bobra na reki Dobljici.

Sledovi podiranja topolov in vrb ob bregovih reke so najpogostejši med Kanižarico in mostom pri Dobljicah. Topoli so prevrnjeni v vodo in to novembra in decembra, ko bober preide z rastlinske na celulozno prehrano. Zanimivo je videti stožčasto obgrizena debela in veje, ki so odrezane značilno postrani, kakor z ostro žagico. Te veje bober razreže postopoma, kolikor pač potrebuje za prehrano. V plitvinah obrežja je videti oglodane kose vej brez lubja, razrezanih na približno pol metra dolžine.

Kot član Lovske družine Loka in ribič velikokrat čolnarim po Dobljici, pa vendar bobra še nisem imel prilike videti. Večkrat pa sem doživel, da je v mraku bliskovito treščil z brega v vodo, ko je mimo pridrsel čoln. Bober je zelo plaha in previdna žival. Dejaven je samo ponoči, ker ima iz preteklosti slabe izkušnje s človekom. Po podatkih iz revije Lovec je bober v Sloveniji živel še v 18. stoletju in bil nato iztrebljen.

Projekt ponovne naselitve je pripravil in izvedel prof. Grubešič s Fakultete za gozdarstvo v Zagrebu. Prvi par bobra je izpustil leta 1996 v reko Lonjico pri Ivanič Gradu. V naslednjih dveh letih pa je bilo izpuščenih še 45 bobrov. Skoraj zanesljivo je od tam prišel bober tudi v Dobljico, po mojih opažanjih leta 2000.

Poglejmo nekaj zanimivosti iz življenja bobra.

Bobru, temu malemu gozdnemu delavcu, je Kanada izkazala veliko čast, saj ima na svojem grbu poleg javorovega lista tudi bobra. To si je bober zaslužil s svojo marljivostjo, sposobnostjo prilagoditve in vztrajnostjo. Bober skrbno gradi svoje bivališče, iz katerega pošilja leto za letom po dva nova člana, ki si poiščeta nova ozemlja.

Za bobra je značilno, da je razvil izredne graditeljske sposobnosti. Kje v naravi je mogoče najti bitje, ki bi podrlo drevo točno v željeno smer? Redko najdemo drevesa, ki so jih podrli bobri in so obvisela na drugih. Za takšna so krivi mladi bobri, kajti stari obvladajo svojo obrt.

Bobrova telesna moč je izredna. Zmore vleči tudi debelo klado, kakršno človek skoraj ne bi mogel premakniti z rokami. Bober jo zgrabi s prednjimi nogami najprej na enem koncu, dvigne visoko nad glavo in močno odvrže od sebe, nato hiti na drugi konec in to ponovi.

Ko bober najde prostor, ki mu ustreza za bivališče, ostane tam in začne graditi. Družina potem ostane leta in leta v tistem kraju, do konca življenja, približno petnajst do dvajset let.

Za pravilno vrednotenje orjaškega opravila, na primer pri gradnji jezusa in sploh za predstavitev tega dela, si je potrebno vsaj enkrat ogledati to napravo. Mnogi jezovi so visoki dva in pol metra, osemdeset metrov dolgi in v temelju dva metra široki.

Že sam bobrov grad je znamenje nagradnega truda in naprav. Vhod v bivališče je pod vodo.

S pridnostjo, vztrajnostjo in pogumnim premagovanjem težav si bobri zaslužijo popolno zaščito. Tako bi bilo zadoščeno bobrovemu rodu za krivično iztrebljanje, ki ga je povzročil človek v preteklosti!

Franc Klevišar

LOVSKE RAZMERE V BELI KRAJINI LETA 1954

Ohranjen je rokopis daljšega sestavka z gornjim naslovom, ki ga je napisal danes že pokojni **Maks Pavlin**, okrajni gozdar in ustanovni član naše lovske družine. Članek je bil verjetno napisan pred letom 1954, saj Lovska družina Loka še ni omenjena. Najverjetneje je šlo za analizo stanja leta 1953, ki je nastala ob pripravljanju novega zakona o lovu, ki je bil sprejet leta 1954. Avtor je bil prizadeven član in lovski strokovnjak ter velik ljubitelj lovskih psov. Besedilo, ki ga povzemamo v nadaljevanju, nam je izročil njegov sin Bogdan, nekaj let tudi naš član.

Maks Pavlin je med drugim zapisal: »Pri nas je nekaj zemljišča, ki leži na obronkih gorskega masiva Rog, vključenega v istoimensko državno lovišče, večina območja pa je razdeljena na osem lokalnih lovišč, s katerimi upravljajo **lovske družine Črnomelj, Semič, Metlika, Gradac, Adlešiči, Dragatuš, Vinica in Predgrad**. Lovišča merijo od 4.000 do 9.000 ha lovne površine ter imajo sredogorski značaj, to se pravi deloma nižino, kjer prevladuje polje, deloma hribovit teren, poraščen z gozdovi. Lovske družine so povezane v okrajni lovski zvezi, ki je navzgor vključena v Lovsko zvezo Slovenije. Okrajna lovska zveza vključuje okrog **300 lovcev**.«

Nadaljeval je z opisom **staleža petindvajsetih vrst divjadi**.

»V naših loviščih živi poljski zajec, ki pa mu je deževno leto močno zmanjšalo število pripadnikov. Zajec je glavna divjad naših lovišč. V hribovitih predelih naletimo na srnjad, ki je še dokaj številno zastopana. V zimskem času, posebno ob visokem snegu, se pomakne v nižje predele, kjer lažje pretolče zimske prehrabne težave. Po poljih se neredko oglašča prepelica s svojim pedpedikom. Vse pogoje za obstoj ima tudi jerebica, ki pa je danes v naših loviščih skoraj neznana in jo bo zaradi uničevanja poljskega mrčesa nujno potrebno zopet zaploditi. V gozdnih jarkih pogostoma srečamo gozdnega jereba, na višje ležečih gozdnih predelih pa poje v ljubezenskih mesecih gozdni trubadur, veliki petelin. V smrekovih gozdovih uganja svoje burke gozdni škrat veverica, ki nosi za izvoz zelo čislan kožušček. Po duplih in polšnjah dremlje polh. Ob vodah in potokih so se zadnja leta za stalno naselile čaplje. Tudi nekaj parov divjih rac letno izvali svojo mladež pri nas. Ob vodah gnezdijo še navadna kokoška ter mali in srednji potapljavec. Divje gosi so prehodna divjad, ki nas obišče le v hudih zimah. Redni selitveni gost je v naših loviščih kljunač. Če omenim še grlice, gugutke in golobe, imamo skoraj bi rekel pregled vse koristne divjadi, ki živi v naših loviščih. Poleg te divjadi imamo še roparice in ujede. Ni ga lovišča po katerem se ne bi potikala zvitorepa lisica. Pernati divjadi in pticam pevkam dela veliko škodo podlasica in hermelin. V nekaterih loviščih domuje še divja mačka. V zadnjem času pogosto pride pred puško klatež volk, katerih je bilo z zarodom vred uničenih 15 komadov v pretečenem letu. Od časa do časa prehlača lovišča zaščiteni dobričina medved, ki ima svoje stalne brloge v odročnih gozdnih Roga. V poletnem času nas pogosto obišče črnuh ščetinar divji prašič, ki prizadeva že itak

revnemu poljedelstvu ogromno škodo. V čvrstih suhih slojih znamenite belokranjske ilovke si je izkopal svoje podzemne graščine samotar jazbec.

Dobro stanje divjadi beležimo za sedaj le pri srnjadi, gozdnem jerebu in divjih golobih. Pomnožile so se tudi divje grlice, v zadnjih letih pa nas obiskuje vedno večje število grlic gugutk, ki se tako udomačijo, da se večkrat pomešajo med kokoši, ko jih gospodinja krmi. Stari *jager* tovariš Brus jih tako pridno krmi, da so menda celo pozabile na selitev in so ostale kar čez zimo pri njemu.

Stanje druge divjadi nam pa statistika prikazuje v zelo pičlem številu in se bodo morale lovske družine resno poprijeti dela, da bodo zadostile predpisom lovskega zakona, ki jim poleg pravice odstreljevati, nalaga tudi dolžnost gojiti koristno divjad.«

Poročilo je poučno. Odraža takratno delitev divjadi na koristno in škodljivo. Zanimivo je, da ne omenja jelenjadi, ki se je očitno v naših loviščih pojavila pozneje ali pa je bila tako maloštevilna, da je niso lovili. Priča tudi o prevelikem staležu volka v povojnih letih, kar povedo tudi starejši člani družine. Kaže tudi, da je bil medved popolnoma zaščiten. Lahko tudi sklepamo, da so imele belokranjske lovske družine skromne prihodke in da se je finančno stanje izboljševalo predvsem s povečevanjem staleža in odstrela gospodarsko pomembnejših vrst divjadi, kot je srnjad, divji prašič, jelenjad in pozneje medved, kot rezultat pravičnega in trajnostnega gospodarjenja na širšem območju kočevskega Roga in v Beli krajini.

Poročilo je vsekakor vreden dokument zgodovine belokranjskega lova, zato zasluži objavo.

Po originalnem zapisu povzel:
Niko Šuštarč

ŠTIRINOŽNI LOVČEVI POMOČNIKI

Njega dni je veljalo, da je lovec brez psa kot jezdec brez konja. V davnini so bili dolgo časa vsi psi, ki jih omenjajo najzgodnejši zapisi in upodobitve, predvideni za lov. Zato je velik del zgodovine psov tudi zgodovina lova.

Tesno povezavo med lovcem in psom kažejo že imena: stari Grki so lovcu rekli »kynegetes«, kar pomeni vodnik psa. V stari nordijsčini pomeni beseda »hundr« toliko kot lovec, angleška beseda za lovca - hunter - pa je prav tako očitno izpeljan iz besede za psa (hound).

Lov je bila prva uporabna naloga, ki jo je človek dodelil psom. V času udomačevanja volkov (in morda še katerih drugih divjih psov, kanidov) so psi sicer naznanjali tujce, nikakor pa še niso bili čuvaji. Dober čuvaj je rezultat skrbne vzrejne izbire in šolanja, česar pa naši davni predniki še niso obvladali.

Psi na slikah v španskih votlinah, ki spremljajo lovce z lokom iz srednje kamene dobe, so bili že po naravi lovci. Za sledenje, gonjo in ulov (ustavitev) divjadi niso potrebovali posebnega šolanja. Ljudem so bili dobrodošla pomoč (kar pa lovcev ni oviralo, da so v primeru neuspešnega lova včasih pohrustali tudi katerega od svojih psov).

Posebna nadarjenost za hitrost, sledenje, gonjo ali ostrino se je razvijala šele postopoma, z načrtnejšo vzrejo in šolanjem psov. Tako so nastale enostransko specializirane pasme. Dandanes večina lovcev spet želi imeti čim bolj vsestranskega psa kot so nemški terier, prepeličar, žimavec in še nekateri drugi.

Po babilonski legendi je bil »izumitelj« lovskega psa veliki lovec in graditelj Nimrod, Noetov pravnuk. Ko so črede njegovega očeta Kuša napadale divje zveri, je Nimrod skušal plenilce dobiti. Toda lev je bil zanj premočan, volk prehiter, šakal pa preveč zvit. Medtem pa so Nimrodovi bratje prosili za pomoč Boga, ki jim je za čuvaja čred poslal psa Notha. Nimrod je spoznal, da je lahko Noth zaradi dobrega nosu, hitrosti in poguma odličen lovski pomočnik, zato ga je skušal zvabiti s sabo v gozdove. Toda pes je ubogal le božje naročilo in je še naprej čuval črede. Potem mu je dal Nimrod piti kri gazele in zajca in pes je pozabil na črede in Boga, pokorščino in svoje naloge ter sledil Nimrodu v gozd. Skupaj sta uplenila leva, volka in šakala. Potem je Nimrod ves ponosen razkazoval svoj plen bratom, zamolčal pa je odločilno Nothovo vlogo pri lovskem blagru.

Toda zdelo se mu je, da mu Noth s pogledom očita samohvalo in v jezi je Notha udaril in mu rekel »pes«. Tedaj je Noth ponižno sklonil glavo in obliznil roko, ki ga je udarila, kajti spoznal je, da ga je Bog zaradi nepokorščine, ker je zapustil črede, kaznoval tako, da je postal lovčev suženj.

Žal je danes premalo lovcev, ki se odločajo za nakup in šolanje lovskega psa. Časi in način lova so se spremenili tudi v naši lovski družini.

Včasih, ko je bilo dovolj poljskih zajcev, se ni mogel izpeljati lov brez dobrega, šolanega goniča (resasti in kratkodlaki istrijanec, posavski gonič, brak jazbečar). Dober gonič ni bil »sluga«, ampak nepogrešljiv solovec na brakadi.

Zaslužni rejci lovskih psov v Lovski družini Loka so bili **Maks Pavlin, Franc Kocjan, Janez Plut, Anton Weiss st. in Jože Schweiger**. Med sedanjimi člani so rejci **Franc Perušič, Niko Šuštarčič, Ivan Kralj in Bojan Valenčič**.

Danes, ko lovimo pretežno veliko parkljasto divjad (jelenjad, srnjad), se je začel uveljavljati pes, brez katerega ne sme biti nobeno lovišče: **krvosledec**. Lovska družina Loka je prva v Beli krajini uvedla tudi kontrolna iskanja po strelu, kar nam zdaj tudi nalaga novi Zakon o divjadi in lovstvu.

Že v šestdesetih letih je imela lovska družina krvosledca, pasme hanoverski barvar, ki je po nesreči žalostno končal na lovu, pod strelom neprevidnega lovca, ki ga je zamenjal za divjad.

Sprememba v staležu male divjadi in s tem sprememba v načinu izvajanja lova se odraža tudi na upadanju števila lovskih psov in na pasme, ki so zastopane danes. V Lovski družini Loka imamo le petnajst čistokrvnih in preizkušenih lovskih psov, in sicer: dva brandel braka, enega beagla, dva nemška prepeličarja, enega nemškega lovskega terierja, tri posavske goniče, enega kratkodlakega istrskega goniča, enega brak jazbečarja, dva resasta jazbečarja, enega poenterja in enega angleškega setra.

Redki kinološki zanesenjaki še lovijo z goniči, in sicer zajca, lisico in divjega prašiča. Upam, da zgoraj napisano ni pogrebni govor našim goničem, ampak spodbuda, da goniča, ki že več kot pol stoletja »zvoni« po našem lovišču, obdržimo in ga še naprej uporabljamo na brakadah.

Bojan Valenčič

ISKANJE ZASTRELJENE DIVJADI V LOVSKI DRUŽINI LOKA LETA 2003

Ev. št. dnevnika: 192/03

Ev. št. psa: 255

(evidenčna številka pri delovni skupini za spremljanje praktičnega dela vodnika krvosledca pri Lovski zvezi Slovenije)

Od skupno enajstih iskanj jih je bilo pet kontrolnih, šest pa v primerih, ko je bila divjad spoznana za ranjeno. Pri kar treh kontrolnih iskanjih je bilo s pomočjo psa uspešno najdena divjad, pri dveh pa smo ugotovili, da divjad ni bila zadeta. V šestih primerih, ko je bila divjad spoznana za ranjeno po strelcu, sva bila s psom štirikrat uspešna in dvakrat nisva uspela priti do plena.

V sezoni 2003 lahko v Lovski družini Loka evidentiram sedem primerov uspešno izsledene ranjene divjadi.

Ob tej priložnosti se zahvaljujem vodstvu družine in lovskim tovarišem, ki so potrebovali pomoč pri iskanju zastreljene divjadi. Samo v Lovski družini Loka je bila resnično in zelo korektno uporabljena celotna »abeceda« ravnanja po strelu, kar največkrat pripomore k uspešnemu zaključku iskanja.

Tomo Burazer

PRVO ORGANIZIRANO TEKMOVANJE LOVSKIH PSOV

Najmlajše lovsko kinološko društvo v Sloveniji – **Lovsko kinološko društvo Bela krajina** – je nastalo leta 1979 na pobudo Upravnega odbora Zveze lovskih družin Bele krajine. Takoj po ustanovitvi je začelo z delom in iskalo možnosti, da se predstavi. Ker smo imeli na tekmovalnem področju največ izkušenj s psi jamarji, smo se odločili organizirati republiško tekmovanje psov jamarjev v rovu z izvlačanjem. Da bi tekmovanje lahko izvedli, je bilo treba nujno zgraditi umetni rov po mednarodnem pravilniku. Ob podpori vodstva Zveze lovskih družin Bele krajine in **Lovske družine Loka** smo v kratkem času umetni rov tudi zgradili. V veliko pomoč je bil sklep Upravnega odbora Zveze lovskih družin Bele krajine, ki je zagotovil udeležbo vseh aktivnih lovskih pripravnikov posameznih lovskih družin. Pomembno vlogo so odigrali člani Lovske družine Loka, ki so nam nudili pomoč in podporo v gradbenih materialih, ki so jih prostovoljno prispevali.

Gradbeno akcijo na Bistrici je vodil nepozabni **Franc Schweiger - Paci** ob pomoči lovskih tovarišev Staneta Čurka, Jurija Rudmana, Janka Weissa in Bruna Vukoše ter predsednika Lovskega kinološkega društva Bele krajine Jožeta Vajsa. Ob takšni podpori so dela potekala

hitro, tako da je bil umetni rov narejen v predvidenem času in z zahtevanimi železnimi zaporami, ki jih je izdelal Zvone Hutar iz Lovske družine Črnomelj. V predvidenem roku se je na tekmo prijavilo štirinajst psov, od tega kar štirje iz sosednje Hrvaške, za domačine pa sta nastopila Jože Schweiger s kratkodlakim jazbečarjem in Bojan Valenčič z nemškima terierjema.

Tekmovanje sta sodila **Vinko Foršek** iz Ljubljane in **Janez Gliha** iz Kostanjevice na Krki. Vodja prireditve sem bil pisec članka. Na veliko navdušenje tekmujočih si je tekmovanje ogledalo veliko lovcev, domačinov in ljubiteljev psov. V vsej takratni Jugoslaviji se po mnenju izkušenih tekmovalcev ni zbralo na nobenem tekmovanju tako veliko ljudi. Posebej pa ostaja v spominu njihova hvaležnost ob spoznanju, da na prireditvenem prostoru od njih ni nihče zahteval plačila štartnine, kar je bilo takrat neobičajno. Presenetil pa je tudi lovski pevski zbor Zveze lovskih družin Bele krajine, ki je z lepo slovensko pesmijo odprl prireditev. Lovska družina Loka je kot gostiteljica vse tekmujoče pogostila s srnjakovim golažem in pijačo. Ta gesta se je začela širiti po Sloveniji in danes lahko dobijo tekmovalci malico zastoj celo na Gorenjskem.

Po velikem uspehu na prvem tekmovanju smo naslednje leto na Bistrici pripravili zvezno tekmovanje, ki se ga je udeležilo šestindvajset vodnikov s psi jamarji iz Zagreba, Pančeva in Novega Sada.

Sčasoma se je pokazala potreba po razširjeni preizkušnji za pse jamarje in zaradi prevelike oddaljenosti med rovom na Bistrici in najbližjim vodnim virom (zahteva pravilnika), se je ta dejavnost Lovskega kinološkega društva Bele krajine preselila v Lovsko družino Smuk – Semič, na Krupo pri Stranski vasi.

Ob dvajsetletnici Lovskega kinološkega društva Bela krajina smo se kinologi in lovci zopet zbrali na Bistrici. Ob jubileju smo pripravili državno tekmovanje lovskih psov vseh pasem po krvni sledi in podelili priznanja zaslužnim za delo v kinologiji.

Ob pogledu na prehojeno pot lahko potrdim, da Bistrica je in ostaja naša kinološka mati. Člani Lovske družine Loka pa so prvi, ki so nam ponudili roko, da smo shodili. V imenu Lovskega kinološkega društva Bela krajina se jim ob tej priložnosti zahvaljujem za podporo, hkrati pa čestitam ob 50. obletnici, v upanju na plodno sodelovanje tudi v bodoče.

Tomo Burazer

NEKAJ LOVSKIH IZ BLIŽNJE IN DALJNJE PRETEKLOSTI

SPOZNALA SVA SE....

Prvič sva se srečala kmalu potem, ko je Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano izdalo odločbo o odstrelu medveda, ki je obiskoval črna odlagališča živalskih in drugih odpadkov v okolici Bistrice, pri tem pa drobnico Laknerjevih z Bistrice večkrat pregнал v hlev, tako da si po ves dan ni upala na pašnike.

Bilo je na gozdni poti, nedaleč od Laknerjeve gostilne, ko so glasovi razpoloženih gostov na terasi gostilne razblinili vsakršne sanje o uspešnem lovu tistega dne. Zato sem v smeri lovskega doma stopil nekoliko glasneje, s hitrimi koraki, tako da niti danes ne vem, ali sem ga najprej slišal ali zagledal. Zgodilo se je v trenutku! Moje misli so tavale drugje, nisem več razmišljal o lovu. Takrat sem zmotil njegov trenutek užitka. Hladil se je v luži, obrnjen stran od mene. Obstal sem, poskusil reagirati, vendar je bilo presenečenje preveliko, da bi lahko storil karkoli... Ko sem si ogledoval odtise njegovih šap v blatu in se začel zavedati vsega, me je prevzelo veselje in želja, da se še kdaj srečava.

Želja po srečanju se mi je izpolnila po nekaj dnevih. Dober streljaj od lovske kočice v smeri Miklerjev sva se srečala drugič. Pri belem dnevu je brskal po črnem odlagališču odpadkov ob gozdni cesti. Tudi tokrat je bila sreča na njegovi strani. Naglo je odskočil in v goščavi sem se lahko samo še čudil njegovi urnosti. Predvideval sem, kje bo prečkal cesto in zato poskušal izkoristiti prednost.

Verjetno je ocenil mojo namero, saj je tik pred cesto spremenil smer in izginil v varno zavetje gozda.

Po tem dogodku je lovska strast in želja po uplenitvi medveda samo še naraščala, zato sem se odločil loviti na tem območju vsak dan...

Ne vem natančno koliko dni je preteklo od tistega najinega srečanja, zagotovo pa vem, da se je zgodilo v hipu, s pogledom v oči, iz katerih je bilo razvidno, da sva si tokrat preblizu. Dobro pomejen strel je najina srečanja končal za zmeraj...

RANJEN MEDVED JE LAHKO NEVAREN

Dolgoletni član in uspešen lovec Lovske družine Loka **Jure Rudman** je imel nevarno izkušnjo z medvedom. Opisal jo je takole.

Z lovskim gostom **Karlom Boeddickerjem** iz Nemčije sva bila 28. novembra, mislim da leta 1976, na preži na starem mrhovišču v Miklerjih. Bilo je kopno, sneg je bil le po vrhovih Debelega vrha, Židovca in Slivovega hriba. Na mrhovišče so tisti večer prišli trije medvedi. Strel lovskega gosta očitno ni bil najbolj odmerjen. Ranjeni medved je rjoveče pobegnil.

Drugi dan je šlo nekaj lovcev iskat ranjenega medveda. Bilo nas je preveč za gostov avto »granado«, zato sem šel za njimi sam s svojim avtom. Puška je od prejšnjega večera ostala v Karlovem avtu in v Miklerjih nisem mogel do nje, ker so drugi že odšli proti mrhovišču na nastrel. Sam sem se zapeljal iz Lagarja v Miklerjih po gozdni cesti proti Židovcu in iskal na cesti morebitno krvno sled. In res je bila. Ranjeni medved se je umaknil v hrib proti Malemu bogu. Kmalu so po sledi prišli tudi drugi: Tone Lakner, Stane Čurk, gost Karel z ženo, Jože Gašperič in še nekdo iz Doblič. V koloni smo sledili krvno sled proti Vratom. Zgoraj je bilo že malo snega. Krvna sled je bila tako bolj vidna, vendar so bile kaplje krvi vse bolj redke. Sled je vodila na vrh, desno od Vrat. Tu smo se ločili. Drugi so odšli levo, da bi obkolili vrh, z Jožetom Gašperičem pa sva nadaljevala po medvedovi sledi, desno proti vrhu. Ko sva se povzpela preko nekkih pečin, je nenadoma proti nama rjoveče planil medved, vzravnan na zadnjih nogah. Imel sem karabinko, ki mi jo je malo pred tem, ko smo se ločili, dal Tone Lakner, vendar je nisem bil vajen in sem v naglici ustrelil v tla proti medvedu. Za drugi strel

ni bilo več časa. Ko sem se obrnil, da bi pobegnul, mi je skočil na hrbet in me podrl na kolena. Čvrsto me je zgrabil z levo šapo za levi bok, z desno za desno nadlahtnico in me začel gristi v desno ramo. V bolnišnici so pozneje ugotovili, da me je ugriznil enajstkrat. Sreča je bila, da sem bil v zimski bundi. Čutil pa sem, da medved nima prave moči. V tistih trenutkih sem se še utegnil spomniti, da je medved občutljiv na udarec v smrček in ko sem ga udaril s pestjo v gobec prvič, me je skoraj zgrabil za pest. Ko sem ga drugič zadel, je prijem s šapami res popustil. Izkoristil sem priložnost in se mu iztrgal iz krempljev. Odskočil sem preko pečine, kakšna dva metra nižje v ožino med skale in komaj spet odskočil, ko se je medved valil za mano. Imel sem toliko prednosti, da sem se ozrl po Jožetu. S svojo češko bokarico je stal kakih deset korakov stran, okamenel od strahu in se ves tresel. Iztrgal sem mu puško iz rok in ustrelil medveda, ki je še vedno rjovel in se poskušal pognati za nami.

Zbežala sva vsak na svojo stran proti avtom. Moja puška je ostala pri medvedu, za Jožetovo pa nisem imel pravih nabojev. Če bi nas medved dohitel, ne vem, kako bi se končalo. K sreči pa medveda ni bilo za nami. Z Jožetom sva prišla do avta. Sam sem se z levo roko pripeljal do Zdravstvenega doma v Črnomlju, nato pa so me z rešilcem odpeljali v novomeško bolnišnico, kjer sta mi rane oskrbela **dr. Smodej Josip** in **dr. Kotar Igor**. Ker sta oba strastna lovca, sta seveda hotela vedeti vse podrobnosti o tem, kako je bilo. Pripovedoval sem kar na operacijski mizi, izpod zelene rjuhe. Poškodbe k sreči niso bile hude in me niso zadržali v bolnišnici. Ko sem popoldne prišel nazaj na Bistrico, je bil medved že pred Mušičevo hišo, ki smo jo verjetno takrat že kupili za lovski dom. Medved je bil težak okrog 200 kg in to je verjetno ta na sliki, ob katerem stoji nemški gost Karel.

Bil sem vesel, da se je končalo, kot se je. Lahko bi bilo tudi hujše!

Po zapisu intervjuja povzel:
Niko šuštarč

O DIVJEM LOVU, ZAKUPIH, PREBIVALCIH BISTRICE VČASIH IN ŠE O ČEM

Divji lov je mlajši od lova. Pojavil se je takrat, ko so si oblastniki in zakupniki pričeli lastiti pravico do lova in divjadi. Bil je način preživetja sposobnih in dovolj *korajžnih* posameznikov, ki so si upali tvegati, da jih dobi lovski čuvaj. Divji lov tudi danes živi, čeprav je težje razumeti zakaj, saj si sposobni posamezniki lahko zagotovijo sredstva za preživljanje s poštenim delom, za nesposobne in lene pa je tudi lov prevelik napor. Pa vendar!

Naš dobri sosed **Jože Rom**, poleg **Laknerjevih** zadnji prebivalec vasi Bistrica pri Črnomlju, se spominja časov med dvema vojnama in po 2. svetovni vojni.

»S krivolovom imam malo izkušenj. Spominjam se, ko je naš pes nekoč pozimi pokončal srno v snegu, ker ni mogla bežati po skorji in smo jo z Laknerjevimi dali na pol. Ko je za to izvedel Franc Kocjan, član Lovske družine Loka, smo imeli že drugi dan milico na Bistrici. Sicer je bilo pred vojno kar nekaj *raubšicev* v okolici. Najbolj strastna sta bila Kure in Majerle iz Dobličke gore. Malerič in Brunskole, ravno tako iz Dobličke gore, sta bila glavna še po vojni. Ljudje so govorili, da če ne bi bilo njiju dveh, bi nam srne po strehah skakale. Divjad je delala škodo po njivah. Spominjam se, da je imel to lovišče pred vojno v zakupu Štine, Kočevar po rodu iz Dobličke gore in moj oče je šel v *kompanijo* z njim. Povedal mi je, da je dal za zakupnino za štiri leta skoraj vrednost ene krave. Odstrelil pa je v tem času dve srni, jazbeca in nekaj zajcev. To je bila vsa korist od tega zakupa. Potem je večkrat rekel: »Če

češ imeti grob v hiši, samo v jago se zapiši«. Je pa stric Laknerjev večkrat pojagal na črno. Puško, avstrijsko manliharco, je imel skrito v postelji moje stare mame.

Sicer pa je bilo med Kočevarji veliko divjih lovcev. Nikoli ni bilo škode od divjadi. Po 2. svetovni vojni, ko Kočevarjev ni bilo več, je bilo vsako leto vse razrito.

Kočevarji so se selili v zimi 1941/42. Takrat je zapadlo več kot meter snega, tako da smo plužili cesto s tremi pari volov do Konfina. V tistem času so nekoč prišli župan Klemenc, tajnik Košuta in cestni nadzornik Pantič s konjsko vprego in sanmi. Malo naprej od Konfina jim je preko ceste skočil jelen, za njim pa krivolovec, po domače Čakl na smučkah, ki ga je v visokem snegu dohitel in vpricho njih ubil s sekirico ter pobegnil. Odšli so v Miklerje do logarja Zajca, ki je bil lovec in oskrbnik Javornikovih gozdov, ki je nato s kravami privlekel jelena do Miklerjev. Tehtal je menda okrog 200 kg. Tega jelena smo nato hodili gledat ljudje, ki smo ročno kidali sneg s ceste. Italijani so namreč organizirali in plačali tudi ročno čiščenje ceste, vse od Dobljč do Konfina. Jelena so nato razdelili z Alojzom Kolbeznom iz Črnomlja, ki je bil takrat že zakupnik tega lovišča. Kolbezen naj bi že pred vojno ustrelil divjega petelina, vendar se je govorilo, da ga je v resnici ustrelil Javornikov oskrbnik Hren, Zajčev predhodnik.«

Jože, ali je milica po vojni preganjala divji lov?

»Najbrž, a ni bila preveč stroga. Janez Bahor je večkrat povedal zgodbo, kako so divji prašiči pri Gričkem kalu igrali karte. Ko so nenadoma zaslišali sumljive šume, so poslali enega pogledat, kdo gre. Ko se je vrnil, je zamahnil s prvo nogo in rekel: -Ah, nič ni! Tomanič, Rom in Butala gredo na jago. Takrat še niso bili lovci.

Spominjam se tudi, kako je prišel k meni Gorecelj prosit za *šajtrgo*. Po moje je bilo leto 1950. Povedal je, da je Petriček v Dirohu ustrelil jelena in da ga ne more sam spraviti ven. Pa jaz in Tone Lakner naj greva pomagat. Težko *šajtrgo* smo komaj vlekli v Diroh, proti Britofu, niti ne vem, kod smo hodili. Jelena smo razkosali in v *šajtrgi* pripeljali na Bistrice, kjer smo pri Laknerju skuhali golaž. Jezen sem bil na Petrička. Za vso pomoč mi je dal le kos reber.

Spominjam se tudi zgodbe, kako sta šli neko nedeljo zgodaj zjutraj še v temi z Bistrice k maši moja mama in Laknerjeva teta. Kljub glasnim korakom po makadamski cesti sta v gošči ob cesti nenadoma zaslišala mačje mijavkanje. Pognali sta se v beg in se nista ustavili do Mavrlena. Pozneje se je izdal Gorecelj sam, ko se je v družbi pohvalil, kako so preplašili Bistričanke, ki so šle k maši."

Jože, ali se spominjate domačij na Bistrici pred 2. svetovno vojno?

»Seveda se. Tik pred vojno jih je bilo deset, pred tem pa je bilo vsega trinajst hišnih števil. Vse lahko naštejemo. Po vrsti, recimo od spodaj, so bili: družina Kotar ali po domače Šajniči, družina Lakner ali po domače Gašljevi, družina Majerle, po domače Mihljevi, naslednji so bili Nikovi, kjer domačega imena niso imeli. Nad cesto je bila družina Mušič, po domače Miholjevi, to je danes vaš lovski dom. Sledila je družina Plavec, po domače Štibljevi, naslednja je bila Liza, po domače pri Jakobletih, nato Vogrini, ki niso imeli domačega imena. Sledili so Rom št. 2, Matjevi, to je naša domačija, in Šebrle, po domače Trojevi. Leta 1941, ko so Nemci selili Kočevarje, so odšli le Nikovi, Vogrini in Kotarjevi. Drugi smo ostali. Leta 1943 je bila vas v celoti požgana in smo se do konca vojne razselili po okoliških vaseh. Po osvoboditvi smo se vrnile le štiri družine: Mi, Laknerjevi, Mušičevi in

Majerletovi. Mušičeva mama je več let vztrajala sama na Bistrici, nato pa je celotno kmetijo prodala lovcem.

Sicer so bile pred vojno naseljene še kočevarske vasi Zagradec, s šestimi hišami, Topli vrh, z enajstimi hišami, Ovčjak, z osmimi hišami in šolo, Slaba gorica, s tremi hišami in Bistrica. Iz Diroha so se izselili že pred vojno, v glavnem v Ameriko. Enako velja za Gornjo Bukovo goro. So pa imeli pod vasjo Topli vrh vinograde. Še danes je razpoznavni parcelne meje in ruševine zidanic. Tudi na Bistrici so imeli Kotarjevi vinograd vse do leta 1941, ko so se odselili. Italijanska družba Emona je odkupila kmetije od tistih, ki so odšli na Štajersko, in je bilo možno takoj od nje odkupiti zemljo. Dali smo aro, vendar smo po vojni dobili odločbo, da so bile te pogodbe neveljavne.«

Jože, ali se spominjate, kdo je bil pred nami lastnik zemlje, kjer stoji naš nekdanji lovski dom na Toplem vrhu?

»To bi lahko preverili tudi v zemljiški knjigi. Po vojni je agrarna reforma to zemljo dodelila meni, v zamenjavo za posestvo v Koprivniku št. 20 pri Kočevju, ki je bilo nacionalizirano mojemu stricu, ki je odšel v Ameriko. Imel sem njegovo pooblastilo za urejanje vseh zadev v zvezi s tem. Na Toplem vrhu smo tako dobili šest hektarov zemlje v kosu. Janez Žunič me je nagovoril in sem zemljišče, kjer so dom in parcele, podaril lovcem, zastonj. Le ena parcelna številka ni bila naša. Lastnik je bil nekje iz Brežic. Dom na Toplem vrhu so lovci že gradili, ko smo še urejali lastništvo.

Pri gradnji sem tudi sam pomagal, čeprav nisem bil lovec. Kar mobilizirali so nas. Vedno smo imeli pri hiši močne vole in sem vlačil in vozil les, ki so ga lovci sekali nekje med Planino in Koprivnikom.«

Jože, kakšne pa imate sicer izkušnje z lovci, kot prvi sosed na Bistrici?

»Če po pravici povem, nimam slabih izkušenj. Le da takrat, ko so divji prašiči razrili njive in pašnike, za škodo ni hotel nihče nič slišati. Sem pa res dobil trikrat odškodnino, ki pa je bila vedno zelo nizka. Eno leto nam je srnjad in jelenjad uničila tristo kolov visokega fižola. Drugič spet je jelenjad popasla njivo repe. Kar je ostalo, je bila krma za divjad čez zimo. Na pomlad je bila njiva tako zatacana, da je ni bilo mogoče orati. Kakšno leto so nam divji prašiči izrili in pojedli krompir prej, kot je prišel iz zemlje.«

Jože, ali vam je znano, kje je zjot?

»Vem. Dva zjota sta. To sta kraški jami, ob stezi, ko greš od Kuretov naravnost gor. Prva je takoj ob stezi, sto metrov stran je druga. V jami točno pod nekdanjim daljnovodom so štiri hrastova korita, v katera se je natekala voda in so ljudje hodili ponjo. V zjotih so divji lovci hranili meso poleti, da se ni pokvarilo.«

LOVSKE IN DRUGE DOGODIVŠČINE

V soboto, 22. novembra leta 1975, se je zbralo nekaj članov Lovske družine Loka na družabnem lovu v nižinskem lovišču. V tem revirju sta bila na zadnjem skupnem lovu pred

kratkim uplenjena dva jelena. Po sledovih sodeč je kazalo, da bi se tukaj lahko položilo na dlako še kakšen kos jelenjadi.

Proti pričakovanju pa ni bilo lovske sreče in nekaj lovcev se je že gredo ob zakurjenem ognju, ko je nenadoma nekaj završalo v grmovju. Nekaj lovcev še ni utegnilo steči na stojšča, ko je kar po čistini zorenskih košenic pridirjala medvedka s tremi odraslimi mladiči. Odlično namerjeni strel našega člana Veselina Vujadinovića je bil za medvedko usoden. Tehtala je 140 kg in je bila trofejno ocenjena na 2.415 točk, po starosti pa na približno 7 let.

Uplenitelj je bil pri malici dobre volje in je med drugim povedal, kaj se mu je pred kratkim zgodilo v revirju Topli vrh.

»Odpeljal sem se na lov, seveda z avtom kot se to za današnje čase spodobi. Na mestu, kjer sem se odločil parkirati svoj audi, sem opazil izhojeno pot od bosanskih konjičkov, ki tukaj tovorijo drva iz gozda k cesti za nadaljnji transport. Zato sem iz previdnosti parkiral avto ob neki skali, primerno odmaknjene od te poti.«

Ko se je vrnil po lovu k avtu, je kljub vsej previdnosti opazil večje odrgnine na avtu. Odločil se je počakati na krivca, da bi se pogovoril o odškodnini. Kmalu je zaslišal cingljanje konjskega zvončka in zagledal na malem konjiču kuštravega mladeniča.

»Poglej, kaj si to napravil,« ga je pobaral.

»Ko? Šta? Pa nisem to ja. To je naredio on, jebo ga ti!«

In sta končala, seveda brez odškodnine.

RIS NA ŽIDOVCU

Takratni predsednik Lovske družine Loka, Matija Jerman je povedal sledeči doživljaj:

»28. junija leta 1975 sem šel preveriti, kakšen bo kaj odziv srnjaka na klic. Korakal sem po Firštovi poti precej daleč pod vrh Židovca in se na primernem kraju postavil ob debelo bukev. Ko sem prišel do mirne sape, sem nekajkrat zapiskal, po krajšem postanku pa še nekajkrat. Ker ni kazalo na kakšen odziv, sem se že hotel odpraviti, ko mi je kakšnih 70 metrov stran v oči padla neka posebna sivkasto rumeno rjava barva s črnimi pegami. Dvignil sem dvogled in videl, da nepremično stoji dokaj velika žival z glavo za deblom, preostali del s kratkim *štucastim* repom pa sem prav lepo videl. Pomislil sem, da vidim risa, čeprav sem dotlej mislil, da je to manjša žival. V tistem se je počasi in neslišno premaknil in glave zaradi kritja terena nisem videl. Po kakih desetih metrih se je povsem zamaknil med skalami Židovca. Ura je bila štiri popoldne.

V prepričanju, da v prisotnosti risa ne bom priklical srnjaka, sem se nato iz tega predela umaknil. Ves čas pa sem razmišljal, ali se je ta žival pojavila zaradi moje piščalke ali po naključju. Med opazovanjem sem bil namreč tako prevzet, da se sploh nisem spomnil, da bi še enkrat zapiskal in videl, kakšna bi bila reakcija prisluškujoče živali.«

LOVČEVE ŽENE TOŽBA

Ne veste, kako hudo je, če je mož lovec.

Bili so časi, ko smo hodili skupaj na družinske izlete ali vsaj na nedeljsko kosilo. Na nekem izletu pa se je mož slučajno seznanil z lovci, kasneje je stopil mednje in od takrat je kot zasvojen. Če bi takrat vedela, kako bo, bi se upirala, zdaj pa je žal prepozno. Vsako nedeljo, vsak praznik, vsak prosti čas, zgodaj zjutraj, ponoči ali zvečer divja v lovišče, po lovu pa v gostilno, da proslavljajo. In kaj imam od tega? Lovsko sobo, polno raznih glav in rogovja in od časa do časa kak drag kos mesa in moža, ki ga ni nikoli doma

Ali morda kdo pozna zdravilo proti tej bolezni?

Razočarana lovčeva žena in otroci

RES RESNIČNA ZGODBA!

Zgoraj napisano v celoti velja za družino enega od naših lovcev.

Poročil se je v lovski uniformi, poročna priča pa mu je bil naš član Franc Švajger - Paci. Prvi hčerki je dal ime Diana, po rimski boginji lova, ki si, roko na srce, to ime tudi zasluži, vendar ne po očetovi zaslugi. Pesjak in dva lovska psa vozi poleti in pozimi kar s seboj na pol tovornem avtomobilu. Eden od njegovih ljubljencev ves dopoldan leži v pisarni poleg njega. V sezoni krmljenja in lova na medveda vsak dan obiše mrhovišče, čez dan posreduje pri lovu za tuje goste na Hrvaškem in zvečer ostane z njimi na lovu, kje v Gorskem Kotarju ali na Petrovi gori. Kljub temu ne zamudi nobenega lova v naši lovski družini in na »zadnjem pogonu« vedno poskrbi, da vsi drugi varno odidejo domov pred njim... Ne vemo, če redno spi doma. Soproga Dragica se je očitno vdala v usodo, ko je videla, da ji kaj drugega ne preostane. Ob neki priložnosti je le naročila: »Če se mu kaj zgodi, mi ga ne vozite domov! Na mrhovišče ga zapeljite!«

P.S.: Vsaka podobnost s sedanjim starešino Lovske družine Loka Bojanom Valenčičem je zgolj slučajna!

VISOKI C

Janko Weiss je bil odličen pevec. Posebnost je bil njegov »visoki C«. Sin Anton je očitno podedoval njegove gene in poje pri lovskem pevskem zboru Zveze lovskih družin Bele krajine.

Vendar se Janko ni dal. Ob neki priliki je rekel mlademu pevcu: »Kaj boš ti! Ko sem bil jaz v tvojih letih, sem zapel tako visoko, da sem se bal dol pogledat!«

DIVJI LOVCI SO BILI POŠTENI

O divjem lovu ve povedati tudi domačin Matija Rom iz Dobljčke gore, ki doda: "Poštenu pa so bili, saj so bili plena vedno deležni tudi domačini, od lovcev pa še nikoli niso dobili nič."

TUDI NA SVOJEM TERENU SE LAHKO IZGUBIŠ

V vasi Tribuče pri Črnomlju je pri vsaki drugi hiši kdo lovec, bodisi v LD Adlešiči ali LD Loka-črnomelj. Oboji svoje lovišče ljubosumno čuvajo in raje vidijo, da Črnomaljši ne pridejo na lov v „njihovo lovišče“. Zato se jih je prijelo ime „Lovna jedinica Tribuče“. Svoj revir dobro poznajo. Kozan Mirko se spominja: "Neke zime proti večeru, smo se izgubili v snegu, Hanov Bojan, Habe Stane in jaz. Drevje je bilo povito do tal in poti niso bile vidne. "Jaz ne vem več kje smo" je rekel Bojan: Prevezel sem vodstvo in po kakšni slabi uri hoje smo prišli na svežo gaz. Z Bojanom sva se spogledala in molčala, saj je bilo očitno da smo se zavrteli v krogu in prišli na mesto, kjer smo že bili. Takrat je Stane, ob kletvici, v kateri jih je spomnil na njihovih sto bogov, v domačem narečju strokovno predlagal: „ Gremo za njimi, ovi znajo kud."

TAKO SE JE KONČALO MAŠČEVANJE NAŠEMU LOVCU

Naš član Franc Kocjan iz Dobljčke gore je rad *jagal* zajca s psom po vinogradih. Poznan pa je bil tudi kot velik sovražnik nelovskih psov. Tako je nekoč Jožetu Rožmanu iz Dobljčke gore ranil njegovega malega Medota. Pes se je izlizal, vendar si je Kocjana dobro zapomnil. Ko je prišel mimo hiše je Medo vedno iskal zavetje pri gospodarju. Kocjan je bil zvit. Ko se je gonila Gorecljeva psica, jo je vzel s seboj in malega Medota zvabil od doma, proti Hajki in ga tam pokončal.

Gospodar si je to seveda dobro zapomnil in si rekel: »Prišel boš tudi ti enkrat na obračun«. Rožman se spominja: »Mimo je prišel v jeseni, ko sem žagal drva, s flobertom, precej *nažgan*. Njegov pes se je zapodil za našo mačko, Kocjan pa je mislil, da je pognal zajca. Hitro je napolnil flobert in čakal. Ko se je pes vrnil se je takoj spet zapodil v kokoši na dvorišču in eno pognal v drago. Ni ubogal Kocjanovega žvižganja. Ko se je kokoš pričela dreti je naslonil puško na »*šterno*« in stekel za psom. Takrat sem jaz prijel njegovo puško in stekel za njim. Kocjan in njegov pes sta se že vračala z mrtvo kokošjo. Pomeril sem v psa, ustrelil in pes se je obrnil na hrbet. Bil sem dober strelec, saj sem bil industrijski čuvaj. Bil se besen tako, da je bil Kocjan iz previdnosti čisto tiho. Prijel sem psa, mu ga izročil in mu rekel: »Na, tu imaš zdaj psa in puško!« Ko sem po tem dogodku prihajal v Črnomelj so mi prijatelji plačevali pijačo, kajti marsikateremu med njimi je pokončal psa. Kocjan pa se je potožil sosedu Matiji Romu: »Ustrelil mi je mojega psa z mojo puško!«

Jubilejna publikacija ob 50.- letnici LD Loka - Črnomelj

Izdala: Lovska družina Loka-Črnomelj

Uredniški odbor: Niko Šuštarich, Anton Flek in Ivan Kralj

Tisk: Tiskarstvo Opara

Naklada: 300 izvodov